

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 9. júna 2011 *

Obsah

Právny rámec	I - 4806
Okolnosti predchádzajúce sporu	I - 4809
Sporné rozhodnutie	I - 4812
Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok	I - 4815
Návrhy účastníkov konania v odvolaniach a konanie na Súdnom dvore	I - 4816
O vzájomnom odvolaní Komisie	I - 4820
O námietke prekážky začatého konania podanej v rámci veci T-277/00	I - 4820
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4820
Argumentácia účastníkov konania	I - 4821
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4822
O aktívnej legitimácii žalujúcich podnikov v konaní na Súde prvého stupňa	I - 4826
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4826
Argumentácia účastníkov konania	I - 4827
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4828

* Jazyk konania: taliančina.

O aktívnej legitimácii združenia Comitato	I - 4832
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4832
Argumentácia účastníkov konania	I - 4832
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4833
O záujme žalujúcich na konaní na Súde prvého stupňa	I - 4834
O hlavných odvolaniach	I - 4835
O článku 15 nariadenia č. 659/1999 – posúdenie ako „novej pomoci“	I - 4835
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4835
Argumentácia účastníkov konania	I - 4836
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4836
O kompenzačnom charaktere	I - 4837
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4837
Argumentácia účastníkov konania	I - 4837
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4839
O kritériu vplyvu na obchod v rámci Spoločenstva a narušenia hospodárskej súťaže, o procesných povinnostiach Komisie v rámci skúmania predmetnej pomoci, zásade zákazu diskriminácie, ako aj článku 86 ods. 2 ES	I - 4842
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4842
Argumentácia účastníkov konania	I - 4843
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4844
— Rozsah a odôvodnenie sporného rozhodnutia	I - 4844
— Procesné povinnosti Komisie	I - 4849

O článku 87 ods. 3 písm. c) a d) ES, ako aj o povinnosti odôvodnenia	I - 4858
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4858
Argumentácia účastníkov konania	I - 4859
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4860
O článku 87 ods. 2 písm. b) a článku 87 ods. 3 písm. b) ES	I - 4862
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4862
Argumentácia účastníkov konania	I - 4862
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4863
O článku 14 nariadenia č. 659/1999	I - 4864
Odôvodnenie napadnutého rozsudku	I - 4864
Argumentácia účastníkov konania	I - 4864
Posúdenie Súdny dvorom	I - 4865
O trovách	I - 4866

V spojených veciach C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P,

ktorých predmetom sú tri odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 11. februára 2009 (C-71/09 P) a 16. februára 2009 (C-73/09 P a C-76/09 P),

Comitato „Venezia vuole vivere“, so sídlom v Benátkach (Taliansko), v zastúpení:
A. Vianello, avvocato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu (C-71/09 P),

Hotel Cipriani Srl, so sídlom v Benátkach (Talianско), v zastúpení: A. Bianchini a F. Busetto, avvocati (C-73/09 P),

Società Italiana per il gas SpA (Italgas), so sídlom v Turíne (Talianско), v zastúpení: M. Merola, M. Pappalardo a T. Ubaldi, avvocati (C-76/09 P),

odvolatelia,

ďalší účastníci konania:

Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl, so sídlom v Cavriagu (Talianско), v zastúpení: A. Bianchini, avvocato,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

Európska komisia, v zastúpení: V. Di Bucci a E. Righini, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci A. Dal Ferro, avvocato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Talianska republika, v zastúpení: I. Bruni, neskôr G. Palmieri, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia R. Silva de Lapuerta, G. Arestis, J. Malenovský a T. von Danwitz (spravodajca),

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. septembra 2010,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. decembra 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Svojimi odvolaniami Comitato „Venezia vuole vivere“ (ďalej len „Comitato“), Hotel Cipriani Srl (ďalej len „Hotel Cipriani“) a Società Italiana per il gas SpA (ďalej len „Italgas“) navrhujú, aby Súdny dvor zrušil rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 28. novembra 2008, Hotel Cipriani a i./Komisia (T-254/00, T-270/00 a T-277/00, Zb. s. II-3269, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým tento súd zamietol ich žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu Komisie 2000/394/ES z 25. novembra 1999 o opatreniach pomoci v prospech podnikov so sídlom na území Benátok a Chioggie stanovených zákonmi č. 30/1997 a č. 206/1995, ktorými sa zavádzajú úľavy na sociálnych odvodoch [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 150, 2000, s. 50, ďalej len „sporné rozhodnutie“).
- 2 Svojím vzájomným odvolaním spoločnosť Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl (ďalej len „Coopservice“) navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok.
- 3 Svojím vzájomným odvolaním Komisia Európskych spoločenstiev navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok v časti, v ktorej rozhodol o prípustnosti uvedených žalôb.

Právny rámec

- 4 Článok 1 písm. b) bod iv) a články 13 až 15 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88] Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mím. vyd. 08/001, s. 339) stanovujú:

„Článok 1

Definície

Na účely tohto nariadenia:

...

b) „existujúca pomoc“ bude znamenať:

...

iv) pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc podľa článku 15;

...

Článok 13

Rozhodnutia Komisie

1. Výsledkom preskúmania možnej protiprávnej pomoci bude rozhodnutie podľa článku 4 (2), (3) alebo (4). V prípade rozhodnutí na začatie konania vo veci formálneho zisťovania, konanie bude ukončené prostredníctvom rozhodnutia podľa článku 7. Ak členský štát nepostupuje v súlade s príkazom na poskytnutie informácie, toto rozhodnutie sa vykoná na základe dostupných informácií.

...

Článok 14

Vymáhanie pomoci

1. Kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, [V prípade záporného rozhodnutia týkajúceho sa protiprávnej pomoci – *neoficiálny preklad*] Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu (ďalej sa označuje len ako ‚rozhodnutie o vymáhaní‘). Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva spoločenstva.

2. Pomoc, ktorá sa má vymáhať podľa rozhodnutia o vymáhaní, bude zahŕňať úrok s príslušnou sadzbou stanovenou Komisiou. Úrok bude splatný od dátumu, kedy protiprávna pomoc bola k dispozícii príjemcovi, do dátumu jej vymáhania..

3. Bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek nariadenie Súdneho dvora Európskych spoločenstiev podľa článku [242] zmluvy, vymáhanie sa bude realizovať bez meškania a v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva daného členského štátu za predpokladu, že umožní okamžité a účinné vykonanie rozhodnutia Komisie. Na tento účel a v prípade konania na národných súdoch dané členské štáty podniknú všetky potrebné kroky, ktoré sú k dispozícii v ich príslušných právnych systémoch, vrátane predbežných opatrení, bez dopadu na právo spoločenstva.

Článok 15

Vymedzené obdobie [Premlčacia doba – *neoficiálny preklad*]

1. Právomoci Komisie vymáhať pomoc budú predmetom vymedzeného obdobia desiatich rokov [Právomoci Komisie v oblasti vymáhania pomoci sa premlčujú o desať rokov – *neoficiálny preklad*].

2. Vymedzené obdobie začína dňom [Premlčacia doba začína plynúť odo dňa – *neoficiálny preklad*], kedy sa protiprávna pomoc udelila príjemcovi buď ako individuálna pomoc alebo ako pomoc podľa schémy pre pomoc. Akýkoľvek akt vykonaný Komisiou [Akékoľvek opatrenie prijaté Komisiou – *neoficiálny preklad*] alebo členským štátom, konajúcim na žiadosť Komisie v súvislosti s protiprávnou pomocou preruší vymedzené obdobie [preruší plynutie premlčacej doby – *neoficiálny preklad*]. Po každom prerušení sa začne čas počítať od začiatku [Po každom prerušení začne plynúť nová premlčacia doba – *neoficiálny preklad*]. Vymedzené obdobie sa pozastaví na také dlhé obdobie, na aké je [Premlčacia doba nebude plynúť, kým je – *neoficiálny*

preklad] rozhodnutie Komisie predmetom konania na Súdnom dvore Európskych spoločenstiev.

3. Akákoľvek pomoc, v súvislosti s ktorou vymedzené obdobie uplynulo [uplynula premlčacia doba – *neoficiálny preklad*], sa bude považovať za existujúcu pomoc.“

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 5 Skutkové okolnosti sporu sú v bodoch 1 až 11 napadnutého rozsudku vysvetlené takto:

„A — Posudzovaný režim úľav na sociálnych odvodoch

- 1 Vo vyhláske talianskeho ministerstva z 5. augusta 1994 oznámenej Komisii sa vymedzujú kritériá priznávania úľav na sociálnych odvodoch upravené v ustanoveniach uvedených v článku 59 dekrétu prezidenta Talianskej republiky zo 6. marca 1978 o zavedení osobitného režimu úľav na sociálnych odvodoch, ktoré majú zaplatiť zamestnávateľia Istituto Nazionale de la Previdenza Sociale (INPS; Národný inštitút sociálneho zabezpečenia), v Mezzogiorne v období od roku 1994 do roku 1996.
- 2 Rozhodnutím 95/455/ES z 1. marca 1995 o ustanoveniach v oblasti úľav v Mezzogiorne na sociálnych odvodoch platených podnikmi a o zaplatení niektorých z týchto odvodov daňovými orgánmi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 265, s. 23) Komisia vyhlásila vyššie uvedený režim úľav na sociálnych odvodoch za zlučiteľný

so spoločným trhom pod podmienkou dodržania určitého počtu podmienok. V tomto rozhodnutí sa najmä stanovilo, že talianske orgány majú Komisii oznámiť ustanovenia prijaté na uskutočnenie plánu postupného odstránenia posudzovanej schémy pomoci, ktorý bol uložený tým istým rozhodnutím.

- 3 Režim úľav na sociálnych odvodoch, o ktorý ide v prejednávanej príhode, bol zriadený talianskym zákonom č. 206/1995, ktorý rozšíril na roky 1995 a 1996 schému pomoci upravenú už citovanou vyhláškou ministerstva z 5. augusta 1994 v prospech podnikov usadených na ostrovnom území Benátok a Chioggie. Taliansky zákon č. 30/1997 predĺžil platnosť tohto režimu na rok 1997 tak v prospech podnikov usadených v oblastiach Mezzogiorna, ako aj na ostrovnom území Benátok a Chioggie.

- 4 Článok 1 vyhlášky ministerstva z 5. augusta 1994 upravuje všeobecnú úľavu na sociálnych odvodoch, ktoré majú zaplatiť zamestnávateľia. Článok 2 tejto vyhlášky upravuje oslobodenie od sociálnych odvodov týkajúce sa nových pracovných miest vytvorených v podnikoch počas jedného roka odo dňa zaradenia nezamestnaného pracovníka do zamestnania.

- 5 Zo [sporného] rozhodnutia vyplýva, že podľa údajov poskytnutých INPS za obdobie od roku 1995 do roku 1997 predstavovali sociálne úľavy poskytnuté na základe uplatnenia článku 1 vyhlášky ministerstva z 5. augusta 1994 podnikom usadeným na území Benátok a Chioggie priemerne 73 miliárd talianskych lír (ITL) (37,7 milióna eur) ročne a týkali sa 1 645 podnikov. Oslobodenia poskytnuté na základe uplatnenia článku 2 tejto vyhlášky podnikom usadeným na ostrovnom území Benátok a Chioggie predstavovali 567 miliónov [talianskych lír] (292 831 eur) ročne a týkali sa 165 podnikov.

B — Správne konanie

- 6 Listom z 10. júna 1997 oznámili talianske orgány v súlade s ustanoveniami rozhodnutia 95/455 Komisie predmetný zákon č. 30/1997 (pozri bod 2 vyššie). Listom z 1. júla 1997 a upomienkou z 28. augusta 1997 požiadala Komisia o doplňujúce informácie týkajúce sa rozšírenia pôsobnosti predmetného režimu úľav na sociálnych odvodoch v prospech podnikov usadených v Benátkach a Chioggii.

- 7 Keďže Komisia nedostala odpoveď, listom zo 17. decembra 1997 oznámila Talianskej republike svoje rozhodnutie začať konanie upravené v článku 88 ods. 2 ES vo vzťahu k pomoci upravenej ustanoveniami zákonov č. 260/1995 a č. 30/1997, ktorými sa rozšírila pôsobnosť úľav na sociálnych odvodoch upravených pre Mezzogiorno na ostrovné územie Benátok a Chioggie.

- 8 Talianske orgány odložili výkon posudzovaného režimu úľav na sociálnych odvodoch k 1. decembru 1997.

- 9 Rozhodnutie o začatí konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* z 18. februára 1998. ... Comitato..., združenie zoskupujúce najvýznamnejšie organizácie priemyselných a obchodných subjektov v Benátkach, ktoré vzniklo v nadväznosti na začatie vyššie uvedeného konania vo veci formálneho zisťovania na účely koordinovania činností smerujúcich k náprave nevýhodného postavenia subjektov usadených v Benátkach, predložil svoje pripomienky listom zo 17. marca 1998 a odovzdal správu doplnenú o štúdiu, ktorú vypracovalo Consorzio per la ricerca e la formazione (COSES, konzorcium pre výskum a vzdelávanie), z marca 1998, týkajúcu sa ťažkostí, s ktorými sa stretli podniky pôsobiace na území lagúny v porovnaní s podnikmi usadenými na pevnine. Dňa 18. mája 1998 mesto Benátky takisto predložilo pripomienky, doplnené o prvú štúdiu, ktorú vypracovalo COSES, týkajúcu sa toho istého predmetu, z februára

1998. V týchto pripomienkach zdôraznilo, že medzi príjemcami sú aj mestské podniky poverené poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. Dovoľovalo sa uplatnenia článku 86 ods. 2 ES v ich prospech. Tieto pripomienky boli ako celok doručené Talianskej republike.

- 10 Talianske orgány predložili svoje pripomienky listom z 23. januára 1999. Listom z 10. júna 1999 informovali Komisiu, že sa pripájajú k pripomienkam predloženým mestom Benátky.
- 11 Rozhodnutím z 23. júna 1999 uložila Komisia Talianskej republike povinnosť predložiť jej všetky dokumenty a informácie potrebné na spresnenie úlohy mestských podnikov a posúdenie zlučiteľnosti posudzovaných opatrení spočívajúcich v úľavách na sociálnych odvodoch so spoločným trhom. Talianske orgány odpovedali listom z 27. júla 1999. Dňa 12. októbra 1999 sa tieto orgány stretli v Bruseli so zástupcami Komisie.“

Sporné rozhodnutie

- 6 Výrok napadnutého rozhodnutia znie:

„Článok 1

Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 3 a 4 tohto rozhodnutia, pomoc, ktorú Taliansko priznalo podnikom usadeným na územiach Benátok a Chioggie vo forme úľav na sociálnych odvodoch upravených v zákonoch č. 30/1997 a č. 206/1995,

ktoré odkazujú na článok 2 vyhlášky ministerstva z 5. augusta 1994, je zlučiteľná so spoločným trhom, ak boli tieto úľavy priznané týmto podnikom:

- a) [malým a stredným podnikom] v zmysle rámca Spoločenstva o štátnej pomoci pre malé a stredné podniky;
- b) podnikom, ktoré nevyhovujú tomuto vymedzeniu, avšak sú usadené v oblastiach, na ktoré sa môže vzťahovať výnimka upravená v článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy;
- c) podnikom zamestnávajúcim také kategórie zamestnancov, ktoré vykazujú osobitné ťažkosti so zaradením sa alebo s opätovným zaradením sa na trh práce v súlade s usmerneniami o podpore zamestnanosti.

Táto pomoc je nezlučiteľná so spoločným trhom, ak bola poskytnutá podnikom, ktoré nie sú [malé a stredné podniky] a ktoré nie sú usadené v oblastiach, na ktoré sa môže uplatniť výnimka upravená v článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy

Článok 2

Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 3 a 4 tohto rozhodnutia, pomoc, ktorú Taliansko priznalo podnikom usadeným na území Benátok a Chioggie vo forme úľav na sociálnych odvodoch upravených v článku 1 vyhlášky ministerstva z 5. augusta 1994, je nezlučiteľná so spoločným trhom.

Článok 3

Pomoc, ktorú Taliansko priznalo podnikom ASPIV a Consorzio Venezia nuova, je zlučiteľná so spoločným trhom na základe výnimky stanovenej v článku 86 ods. 2 Zmluvy a výnimky stanovenej v článku 87 ods. 3 písm. d) Zmluvy.

Článok 4

Opatrenia, ktoré Taliansko vykonalo v prospech podnikov ACTV, Panfido SpA a AMAV, nepredstavujú pomoc v zmysle článku 87 Zmluvy.

Článok 5

Taliansko prijme všetky potrebné opatrenia na to, aby od príjemcov získala späť pomoc uvedenú v článku 1 ods. 2 a článku 2, ktorá je nezlučiteľná so spoločným trhom a ktorá im bola poskytnutá protiprávne.

Vymáhanie sa uskutoční v súlade s postupmi upravenými vnútroštátnym právom. Sumy, ktoré majú byť vymáhané, sú zvýšené o úroky odo dňa poskytnutia týchto súm príjemcom až do ich skutočného vrátenia. Úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby používanej na výpočet ekvivalentu dotácie v prípadoch regionálnej pomoci.

...“

Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

- 7 Proti napadnutému rozhodnutiu bolo na Súd prvého stupňa podaných päťdesiatdeväť žalôb.

- 8 Súd prvého stupňa vyzval Taliansku republiku, aby v prípade každého žalobcu v týchto veciach upresnila, či sa v zmysle článku 5 napadnutého rozhodnutia považuje za povinnú vymáhať protiprávne vyplatenú pomoc.

- 9 Vzhľadom na odpovede Talianskej republiky Súd prvého stupňa vyhlásil, že 22 žalôb je v plnom rozsahu neprípustných a 6 žalôb je sčasti neprípustných, lebo žalujúce podniky neodôvodnili právny záujem na konaní v takom rozsahu, v akom sa príslušné vnútroštátne orgány pri výkone napadnutého rozhodnutia domnievali, že tieto podniky na základe tohto rozhodnutia nevyužívali pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom, ktorá zahŕňa povinnosť vymáhania na základe tohto rozhodnutia (uznesenia Súdu prvého stupňa z 10. marca 2005, Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia a i./Komisia, T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 až T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 až T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00 až T-276/00, T-281/00, T-287/00 a T-296/00, Zb. s. II-787; Confartigianato Venezia a i./Komisia, T-266/00; Baglioni Hotels a Sagar/Komisnia, T-269/00; Unindustria a i./Komisia, T-273/00, a Principessa/Komisnia, T-288/00).

- 10 Dňa 12. mája 2005 sa uskutočnilo neformálne stretnutie pred sudcom spravodajcom Súdu prvého stupňa za účasti zástupcov strán v 37 veciach, v ktorých žaloby neboli vyhlásené za neprípustné v plnom rozsahu. Zastúpení účastníci konania predložili svoje pripomienky a vyjadrili svoj súhlas s výberom 4 hlavných vecí. V nadväznosti na toto stretnutie boli veci T-254/00, T-270/00 a T-277/00, ktoré viedli k napadnutému rozsudku, a vec T-221/00 označené za hlavné, pričom posledná uvedená vec však bola v nadväznosti na späťvzatie žalobcu vymazaná.

- 11 Uvedené veci boli spojené a bolo rozhodnuté, že preskúmanie námietok neprípustnosti Komisie sa spojí na spoločné konanie o veci samej.

- 12 Napadnutým rozsudkom Súd prvého stupňa vyhlásil žaloby za prípustné z dôvodov uvedených v bodoch 41 až 115 tohto rozsudku. Tieto žaloby však boli vzhľadom na odôvodnenia uvedené v bodoch 117 až 398 uvedeného rozsudku vyhlásené za nedôvodné.

Návrhy účastníkov konania v odvolaniach a konanie na Súdnom dvore

- 13 Združenie Comitato navrhuje, aby Súdny dvor:

- vyhovel odvolaniu, a teda zrušil napadnutý rozsudok,

- zamietol vzájomné odvolanie Komisie,

- zrušil sporné rozhodnutie,

- subsidiárne zrušil článok 5 tohto rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom stanovuje povinnosť vymáhať sumu predmetných úľav na sociálnych odvodoch, a v rozsahu, v akom sa v ňom stanovuje zvýšenie predmetných súm o úroky odo dňa ich poskytnutia príjemcom až do ich skutočného vrátenia,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania na oboch stupňoch konania.

14 Spoločnosť Hotel Cipriani navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— vyhovel jej návrhom formulovaným na prvom stupni a následne:

— predovšetkým zrušil sporné rozhodnutie,

— subsidiárne zrušil článok 5 tohto rozhodnutia v rozsahu, v akom povinnosť vrátenia stanovená v tomto ustanovení zahŕňa pomoc priznanú na základe pravidla *de minimis* a/alebo v rozsahu, v akom sa v ňom stanovuje povinnosť zaplatiť úrok, ktorého sadzba je vyššia než sadzba, ktorú podnik skutočne zaplatil za svoje vlastné dlhy,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania na oboch stupňoch konania.

15 Spoločnosť Italgas navrhuje, aby Súdny dvor:

— vyhovel jej odvolaniu, a teda zrušil napadnutý rozsudok,

- zamietol vzájomné odvolanie Komisie ako zjavne nedôvodné alebo subsidiárne ako neúčinné v niektorých jeho dôvodoch a nedôvodné v ostatných dôvodoch, alebo ako nedôvodné v celom rozsahu,

- zrušil články 1 a 2 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom predmetné úľavy na sociálnych odvodoch vyhlasujú za nezlučiteľné so spoločným trhom, ako aj článok 5 tohto rozhodnutia,

- subsidiárne vrátil vec Súdu prvého stupňa v súlade s článkom 61 Štatútu Súdneho dvora,

- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania na oboch stupňoch konania alebo v každom prípade dodatočných trov konania týkajúcich sa vzájomného odvolania.

¹⁶ Spoločnosť Coopservice navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok,

- vyhovel jej návrhom formulovaným na prvom stupni a následne:
  - predovšetkým zrušil sporné rozhodnutie z dôvodu a v rozsahu záujmu odvolateľov,

- subsidiárne zrušil toto sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa v ňom stanovuje povinnosť vymáhať sumu predmetných úľav na sociálnych odvodoch, ako aj v rozsahu, v akom sa v ňom stanovuje zvýšenie predmetných súm o úroky za obdobia uvedené v uvedenom rozhodnutí,

- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania na oboch stupňoch konania.

17 Talianska republika navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok a

- zrušil sporné rozhodnutie.

18 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- predovšetkým vyhovel jej vzájomnému odvolaniu a následne zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom vyhlasuje žaloby za prípustné,

- subsidiárne zamietol hlavné odvolania a v prípade potreby zmenil odôvodnenie napadnutého rozsudku,

- v každom prípade zaviazal odvolateľov na náhradu trov konania na oboch stupňoch konania.

- 19 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 8. apríla 2009 boli veci C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P spojené na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

O vzájomnom odvolaní Komisie

- 20 Keďže vzájomné odvolanie podané Komisiou sa týka prípustnosti žalôb podaných na Súd prvého stupňa, pričom táto otázka predchádza otázkam týkajúcim sa veci samej uvedeným v hlavných odvolaniach a vo vzájomnom odvolaní spoločnosti Coopservice, je potrebné preskúmať ju ako prvú.
- 21 Na podporu svojho vzájomného odvolania Komisia uvádza štyri odvolacie dôvody.

O námietke prekážky začatého konania podanej v rámci veci T-277/00

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 22 Súd prvého stupňa v prípade námietky prekážky začatého konania vznesenej proti žalobe vo veci T-277/00 na jednej strane konštatoval, že túto námietku nemožno platne vzniesť v súvislosti s vecou T-274/00, pretože združenie Comitato vzalo v tejto veci späť svoju žalobu (bod 43 napadnutého rozsudku).

- 23 Súd prvého stupňa sa na druhej strane, pokiaľ ide o prekážku začatého konania v súvislosti s vecou T-231/00, domnieval, že nemal povinnosť preskúmať prípustnosť žaloby podanej združením Comitato vo veci T-277/00 z dôvodu, že toto združenie podalo túto žalobu spoločne so spoločnosťou Coopservice (bod 43 napadnutého rozsudku). Navyše uviedol, že prípustnosť žaloby naráža na námietku prekážky začatého konania iba v prípade, ak sa týka tých istých účastníkov konania, smeruje k zrušeniu toho istého rozhodnutia a zakladá sa na tých istých žalobných dôvodoch ako ďalšia prejednávaná žaloba. Žaloby vo veciach T-277/00 a T-231/00 sa v tomto prípade čiastočne zakladali na rôznych žalobných dôvodoch (body 44 a 45 napadnutého rozsudku). Okrem toho ustanovenie článku 48 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, ktoré v zásade bráni predloženiu nových žalobných dôvodov v priebehu konania, je úplne irelevantné na účely posúdenia prípustnosti žaloby, ktorá má rovnaký predmet a týka sa tých istých účastníkov konania, ale je založená na iných žalobných dôvodoch, ako sú tie, ktoré sa uplatňujú v skoršej žalobe (bod 46 napadnutého rozsudku).

Argumentácia účastníkov konania

- 24 V prvej z troch častí tohto odvolacieho dôvodu Komisia poukazuje na to, že Súd prvého stupňa nesprávne zamietol námietku neprípustnosti z dôvodu prekážky začatého konania v súvislosti so žalobou vo veci T-277/00 vzhľadom na konanie vo veci T-274/00. Prípustnosť žaloby musí byť posúdená v okamihu jej podania, takže skutočnosť, že združenie Comitato medzičasom vzalo späť svoju žalobu vo veci T-274/00, nemôže mať za následok, že jeho žaloba vo veci T-277/00 bude prípustná. Inak by žalobca mohol podať viacero žalôb a neskôr by si podľa svojho uváženia mohol zvoliť jednu z nich, v ktorej má záujem pokračovať, čo by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania.
- 25 V druhej časti tohto odvolacieho dôvodu Komisia Súdu prvého stupňa vytýka, že sa v súvislosti s prekážkou začatého konania vo veci T-231/00 domnieval, že totožnosť žalobných dôvodov skoršej a neskoršej žaloby predstavuje nevyhnutnú podmienku

prekážky začatého konania. Z procesných pravidiel členských štátov, ako aj z článku 27 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) však vyplýva, že taká podmienka nie je predpokladom prekážky začatého konania. V tretej časti tohto odvolacieho dôvodu Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa mal v každom prípade zamietnuť žalobu vo veci T-277/00 z dôvodu prekážky začatého konania v rozsahu, v akom sa zhoduje so žalobou vo veci T-231/00.

- ²⁶ Združenie Comitato tvrdí, že samotná Komisia sa v rámci svojich pripomienok na Súde prvého stupňa domnievala, že predpokladom tejto námietky neprípustnosti je, že jedna žaloba bola podaná neskôr ako iná žaloba, ktorá sa týka tých istých účastníkov konania, má rovnaký predmet a zakladá sa na tých istých žalobných dôvodoch. Preto nemôže vo fáze odvolania poukazovať na celkom nové dôvody. Okrem toho, keďže Komisia nepodala odvolanie proti už citovanému uzneseniu Súdu prvého stupňa vo veci Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia a i./Komisia, nemôže uvádzať tieto dôvody v rámci odvolania v súvislosti s rozsudkom Súdu prvého stupňa vo veci T-277/00.

Posúdenie Súdny dvorom

- ²⁷ Tento odvolací dôvod je na rozdiel od toho, čo tvrdí združenie Comitato, prípustný. Okolnosť, ktorú Komisia uviedla pred Súdom prvého stupňa na podporu svojej námietky neprípustnosti ako právny názor, ktorý je odlišný od právneho názoru uvedeného v jej vzájomnom odvolaní, nemá totiž na to vplyv, pretože tento odvolací dôvod je založený, rovnako ako tvrdenia Komisie v konaní na prvom stupni v rámci tejto námietky, na údajnej prekážke začatého konania v súvislosti s vecou T-277/00 vzhľadom na konanie vo veci T-274/00.

- 28 Hoci Komisia pred Súdny dvorom tvrdí, že nie je potrebné, aby dôvody na zrušenie predložené jedným žalujúcim účastníkom konania boli na účely konštatovania prekážky začatého konania rovnaké, zatiaľ čo pred Súdom prvého stupňa pripustila potrebu takej totožnosti dôvodov, jej tvrdenie, pokiaľ ide o prekážku začatého konania, je v podstate totožné s tvrdením uvedeným na Súde prvého stupňa, a nejde teda o nový dôvod.
- 29 Už citované uznesenie Súdu prvého stupňa vo veci Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia a i./Komisia takisto nebráni tomu, aby Súdny dvor skúmal odvolací dôvod Komisie predložený v súvislosti s rozhodnutím Súdu prvého stupňa týkajúcim sa námietky prekážky začatého konania, ktorú vzniesla táto inštitúcia vo veci T-277/00, lebo toto uznesenie neobsahuje posúdenie prípustnosti žaloby v tejto veci.
- 30 V súvislosti s vecou samou, pokiaľ ide o prvú časť odvolacieho dôvodu týkajúcu sa prekážky začatého konania vzhľadom na konanie vo veci T-274/00, Súd prvého stupňa správne konštatoval, že z dôvodu spätvzatia žaloby v tejto veci združením Comitato nenaráža jeho žaloba vo veci T-277/00 viac na prekážku začatého konania vzhľadom na konanie vo veci T-274/00.
- 31 Je pravda, ako tvrdí Komisia, že prípustnosť žaloby sa musí vo všeobecnosti posudzovať vzhľadom na okamih jej podania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. apríla 2002, Španielsko/Rada, C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 a C-22/01, Zb. s. I-3439, bod 23). Nič to nemení na tom, že – v súlade s judikatúrou – z dôvodu zamietnutia žaloby ako neprípustnej prestane prebiehajúci spor, ktorý z nej vyplýva, existovať, takže prekážka začatého konania zanikne (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. októbra 1987, Diezler a i./CES, 146/85 a 431/85, Zb. s. 4283, bod 12).

- 32 Ako uviedla generálna advokátka v bode 50 svojich návrhov, to isté – ako v tomto prípade – platí v prípade, keď je prebiehajúci spor ukončený z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcom. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, záujem vyhnúť sa tomu, aby účastníci konania využívali túto možnosť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania, nevyžaduje, aby prekážka začatého konania trvala aj v súvislosti so žalobou, ktorú žalobca vzal späť. Tento záujem je totiž dostatočne chránený prostredníctvom zaviazania žalobcu na náhradu trov konania podľa článku 69 ods. 5 prvého pododseku Rokovacieho poriadku Súdneho dvora alebo článku 87 ods. 5 prvého pododseku Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.
- 33 Preto musí byť prvá časť tohto odvolacieho dôvodu zamietnutá.
- 34 Pokiaľ ide o druhú a tretiu časť odvolacieho dôvodu, ktorá sa týka prekážky začatého konania vzhľadom na konanie vo veci T-231/00, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry nemôžu mať výhrady, ktoré smerujú proti doplňujúcim dôvodom rozhodnutia Všeobecného súdu, za následok zrušenie tohto rozhodnutia, a sú teda neúčinné (rozsudok z 2. septembra 2010, Komisia/Deutsche Post, C-399/08 P, Zb. s. I-7831, bod 75 a citovaná judikatúra).
- 35 V tejto súvislosti z bodu 43 napadnutého rozsudku vyplýva, že Súd prvého stupňa sa domnieval, že nemá povinnosť preskúmať prípustnosť žaloby podanej združením Comitato z dôvodu, že toto združenie podalo vo veci T-277/00 žalobu spoločne so spoločnosťou Coopservice, takže ak by sa údajná prekážka začatého konania preukázala, nemala by nijaký vplyv na prípustnosť tejto žaloby v rozsahu, v akom túto žalobu podala spoločnosť Coopservice, a najmä na žalobné dôvody vo veci samej, ktoré v tomto prípade skúmal Súd prvého stupňa, pretože tieto žalobné dôvody predložili obaja žalobcovia spoločne.
- 36 Navyše tieto úvahy, ktoré Komisia nespochybnila, sú v súlade s judikatúrou vyplývajúcou z rozsudku z 24. marca 1993, CIRFS a i./Komisia (C-313/90, Zb. s. I-1125).

- 37 Podľa tejto judikatúry, ktorá sa opiera o dôvody hospodárnosti konania [uznesenie predsedu Súdneho dvora z 24. marca 2009, Cheminova a i./Komisia, C-60/08 P(R), bod 34], ak totiž to isté rozhodnutie napadnú viacerí žalobcovia a preukáže sa aktívna legitimácia jedného z nich, netreba skúmať záujem na konaní ostatných žalobcov.
- 38 Táto judikatúra vychádza z úvahy, že v takej situácii je potrebné v každom prípade preskúmať dôvodnosť žaloby, takže otázka, či všetci žalobcovia sú aktívne legitimovaní, je irelevantná.
- 39 Rovnaká logika sa však uplatní aj v tomto prípade.
- 40 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že zamietnutie žaloby združenia Comitato, ktoré podporila Komisia v rámci týchto častí odvolacieho dôvodu, nemalo vplyv na potrebu Súdu prvého stupňa preskúmať žalobné dôvody uvedené na podporu žaloby vo veci T-277/00. Túto žalobu totiž podali spoločne združenie Comitato a spoločnosť Coopservice. Prekážka začatého konania však v prípade spoločnosti Coopservice neexistovala, takže Súd prvého stupňa mal v každom prípade preskúmať všetky uvedené žalobné dôvody, pričom prípadné zamietnutie žaloby podanej združením Comitato by bolo irelevantné.
- 41 Aj keby doplnujúco uvedené odôvodnenie v bodoch 44 až 46 napadnutého rozsudku bolo z právneho hľadiska nesprávne, nemá také konštatovanie nijaký vplyv na dôvodnosť zamietnutia výhrad týkajúcich sa námietky prekážky začatého konania vzhľadom na konanie vo veci T-231/00.

- 42 Za týchto okolností treba konštatovať, že druhá a tretia časť tohto odvolacieho dôvodu je neúčinná.
- 43 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba zamietnuť prvý dôvod vzájomného odvolania Komisie.

O aktívnej legitímácii žalujúcich podnikov v konaní na Súde prvého stupňa

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 44 Súd prvého stupňa rozhodol, že žalobcovia vo veciach T-254/00, T-270/00 a T-277/00 sú aktívne legitimovaní, a konštatoval najmä, že sa ich sporné rozhodnutie osobne dotýka v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.
- 45 V tejto súvislosti sa Súd prvého stupňa domnieval, že ako presne identifikovatelní členovia uzavretej skupiny sú dostatočne individualizovaní z dôvodu osobitného záujmu do ich záujmov prostredníctvom povinnosti vymáhania stanovenej týmto rozhodnutím (body 76 až 92 napadnutého rozsudku). Následne preskúmaním systému kontroly štátnej pomoci (body 94 až 99 tohto rozsudku) a príslušnosti vnútroštátnych orgánov na vykonanie uvedeného rozhodnutia (body 100 až 111 uvedeného rozsudku) Súd prvého stupňa potvrdil posúdenie nachádzajúce sa v bode 92 toho istého rozsudku, podľa ktorého sa žalobcovia považujú za osobne dotknutých (bod 93 napadnutého rozsudku).

Argumentácia účastníkov konania

- 46 Komisia tvrdí, že ak rozhodnutie vyhlasuje schému štátnej pomoci za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom, okolnosť, že toto rozhodnutie nariaďuje vymáhanie pomoci poskytnutej na základe tejto schémy, nemôže mať za následok to, že príjemcovia tejto pomoci sú osobne dotknutí. Súd prvého stupňa si totiž zamenil pojem príjemca schémy pomoci s pojmom príjemca zvýhodnení stanovených vnútroštátnou právnou úpravou. Pri prijímaní sporného rozhodnutia však príjemcovia povinní vrátiť pomoc na základe tohto rozhodnutia neboli identifikovateľní. Na tento účel bolo potrebné určiť, či zvýhodnenia, ktoré získali, predstavujú skutočne štátnu pomoc v zmysle článku 87 ES a či boli skutočne povinní vrátiť na základe uvedeného rozhodnutia získanú pomoc.
- 47 Okrem toho tvrdí, že príslušnosť k identifikovateľnému okruhu príjemcov v čase prijímania sporného rozhodnutia dostatočne neodôvodňuje osobný záujem, lebo predpokladom tohto záujmu je, že príjemcovia sa nachádzajú v osobitnej situácii, ktorá môže presvedčiť Komisiu, aby ju zohľadnila, čo nebol tento prípad.
- 48 Postup Súdu prvého stupňa mal potom za následok, že príjemcovia schémy pomoci museli podľa judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 9. marca 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, Zb. s. I-833, body 24 až 26) napadnúť na Súde prvého stupňa rozhodnutie Komisie aj v prípade neistoty, či budú skutočne povinní vrátiť získané zvýhodnenia.
- 49 Pokiaľ ide o úvahy uvedené v bodoch 94 a nasl. napadnutého rozsudku, Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne odmietol ňou uvedené kritérium, podľa ktorého príjemcovia pomoci nie sú osobne dotknutí, ak je pomoc priznaná automaticky na základe všeobecnej schémy. Napokon, pokiaľ ide o dôvody uvedené v bodoch 100 a nasl. tohto rozsudku, Komisia sa domnieva, že Súd prvého stupňa neprihliadol

k judikatúre Súdneho dvora. V prípade, že sa Komisia všeobecne a neurčito vysloví k schéme pomoci, ktorú vyhlasuje za nezlučiteľnú so spoločným trhom a nariadi vymáhanie pomoci získanej na základe tejto schémy, prináleží členskému štátu, aby na účely vymáhania protiprávnej pomoci overil osobitnú situáciu každého dotknutého podniku.

- 50 Podľa združenia Comitato a spoločnosti Italgas Súd prvého stupňa správne uznal aktívnu legitimáciu žalujúcich podnikov.

Posúdenie Súdny dvorom

- 51 Súd prvého stupňa sa správne domnieval, že žalujúce podniky boli aktívne legítimované v rozsahu, v akom boli osobne dotknuté sporným rozhodnutím z dôvodu osobitného zásahu do ich právnej situácie prostredníctvom nariadenia vymáhania predmetnej pomoci.
- 52 Na jednej strane totiž v súlade s ustálenou judikatúrou môžu iné subjekty ako osoby, ktorým je rozhodnutie určené, tvrdiť, že sa ich rozhodnutie osobne týka, iba vtedy, keď sa ich dotýka na základe ich určitých osobitných vlastností alebo na základe okolnosti, ktorá ich charakterizuje vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe, a tým ich individualizuje obdobným spôsobom ako osobu, ktorej je rozhodnutie určené (pozri rozsudky z 15. júla 1963, Plaumann/Komisia, 25/62, Zb. s. 197, 223, a z 29. apríla 2004, Taliano/Komisia, C-298/00 P, Zb. s. I-4087, bod 36, ako aj citovanú judikatúru).

- 53 Na druhej strane skutoční príjemcovia individuálnej pomoci poskytnutej na základe schémy pomoci, ktorej vymáhanie nariadila Komisia, sú z tohto dôvodu osobne dotknutí v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. októbra 2000, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia, C-15/98 a C-105/99, Zb. s. I-8855, bod 34, ako aj Taliansko/Komisia, už citovaný, body 38 a 39).
- 54 Tvrdenia Komisie nemôžu vyvrátiť tento záver.
- 55 Bez ďalšieho skúmania treba odmietnuť tvrdenie, podľa ktorého povinnosť vymáhania stanovená sporným rozhodnutím dostatočne neindividualizovala žalobcov v čase prijímania tohto rozhodnutia. Toto tvrdenie sa zakladá jednak na predpoklade, že skutočné vymáhanie sa vykoná až v neskoršej fáze, v rámci ktorej je potrebné preukázať, či získané zvýhodnenia predstavujú skutočne štátnu pomoc, ktorú treba vrátiť, a jednak na skutočnosti, že podmienky umožňujúce považovať príjemcov za súčasť úzkeho okruhu neboli splnené.
- 56 Ako však uviedla generálna advokátka v bodoch 71 až 82 svojich návrhov, príkaz na vymáhanie pomoci sa týka individuálne už všetkých príjemcov predmetnej schémy v rozsahu, v akom sú od prijatia sporného rozhodnutia vystavení riziku, že zvýhodnenia, ktoré získali, budú od nich vymáhané, pričom ich právna situácia je tým dotknutá. Títo príjemcovia sú preto súčasťou úzkeho okruhu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2009, Komisia/Koninklijke FrieslandCampina, C-519/07 P, Zb. s. I-8495, bod 54) bez toho, aby bolo potrebné skúmať ďalšie podmienky týkajúce sa prípadov, keď k rozhodnutiu Komisie nie je priložený príkaz na vymáhanie. Okrem toho možnosť, že zvýhodnenia, ktoré boli vyhlásené za protiprávne, nebudú neskôr vymáhané od ich príjemcov, nevylučuje, že títo príjemcovia sú považovaní za osobne dotknuté subjekty.

- 57 Takisto treba odmietnuť tvrdenie Komisie, podľa ktorého uznanie prípustnosti žaloby proti rozhodnutiu Komisie, ktorým sa nariaďuje vymáhanie štátnej pomoci, by „paradoxne a negatívne“ presvedčilo príjemcov štátnej pomoci, aby okamžite napadli uvedené rozhodnutie, aj keď nevedia, či vyústi k nariadeniu vymáhania, ktoré sa ich dotýka. Komisia toto tvrdenie už použila v takmer totožnej situácii vo veci, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok Taliansko/Komisia (bod 31), no nebolo uznané.
- 58 Predpokladom možnosti jednotlivca uplatniť neplatnosť ustanovení aktov Únie na vnútroštátnom súde je v skutočnosti to, že tento účastník konania nemal právo podľa článku 230 ES podať priamu žalobu proti týmto ustanoveniam, ktorých dôsledky znáša bez toho, aby mohol požadovať ich zrušenie (pozri v tomto zmysle rozsudky TWD Textilwerke Deggendorf, už citovaný, bod 23, ako aj z 29. júna 2010, E a F, C-550/09, Zb. s. I-6213, body 45 a 46). Z tej istej judikatúry však vyplýva, že takáto priama žaloba musí byť bez akejkoľvek pochybnosti prípustná (pozri rozsudky E a F, už citovaný, bod 48, ako aj zo 17. februára 2011, Bolton Alimentari, C-494/09, Zb. s. I-647, bod 23).
- 59 Z tohto dôvodu sú dotknuté osoby, ktoré sa nachádzajú v situácii žalobcov, nútené napadnúť rozhodnutie na Všeobecnom súde s cieľom ochrany svojich záujmov len v prípade, ak je potrebné domnievať sa, že taká žaloba je bez akejkoľvek pochybnosti prípustná. Keďže o prípustnosti priamej žaloby takej dotknutej osoby nie sú pochybnosti, je dôvodné od nej očakávať, že ju podá v dvojmesačnej lehote stanovenej na tento účel článkom 230 ES.
- 60 Okrem toho je potrebné uviesť, že dôvody uvedené v bodoch 76 až 92 napadnutého rozsudku samy osebe dostatočne odôvodňujú záver Súdu prvého stupňa, ktorý sa nachádza v bode 92 tohto rozsudku a podľa ktorého sú žalobcovia osobne dotknutí sporným rozhodnutím.

- 61 Keďže však napadnutý rozsudok vo svojom bode 251 odkazuje na úvahy uvedené v bodoch 100 až 111 tohto rozsudku a tieto úvahy napadla Komisia v rámci tohto odvolacieho dôvodu, je potrebné uviesť, že tieto úvahy už teraz vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia.
- 62 Súd prvého stupňa sa totiž predovšetkým v bode 106 napadnutého rozsudku domnieval, že nemožno pripustiť, aby dotknutý členský štát mohol pri výkone rozhodnutia Komisie týkajúceho sa protiprávnej schémy pomoci v každom individuálnom prípade overiť, či sú splnené podmienky na uplatnenie článku 87 ods. 1 ES.
- 63 Je však potrebné pripomenúť, že v rámci programu pomoci sa Komisia môže obmedziť na skúmanie povahy predmetného programu, aby posúdila, či tento program vzhľadom na podmienky, ktoré stanovuje, zabezpečuje príjmom zjavnú výhodu oproti ich konkurentom a či je takej povahy, že ho využívajú najmä podniky, ktoré sa zúčastňujú na obchode medzi členskými štátmi. Komisia tak v rozhodnutí týkajúcom sa takejto schémy pomoci poskytnutej na základe takejto schémy. Individuálnu situáciu každého z dotknutých podnikov je potrebné overiť až vo fáze vymáhania pomoci (pozri rozsudok zo 7. marca 2002, Taliansko/Komisia, C-310/99, Zb. s. I-2289, body 89 a 91).
- 64 Posúdenia Súdu prvého stupňa v bodoch 104 až 106 napadnutého rozsudku sú preto v rozpore s judikatúrou, podľa ktorej ak Komisia všeobecne a neurčito rozhodne o štátnej pomoci, ktorú vyhlási za nezlučiteľnú so spoločným trhom, a nariadi vymáhanie súm získaných na základe tejto schémy, prináleží členskému štátu, aby overil individuálnu situáciu každého z podnikov, ktorých sa také vymáhanie týka.

- 65 Výhrady Komisie týkajúce sa odôvodnenia Súdu prvého stupňa uvedené v bodoch 100 až 111 tohto rozsudku nemajú vôbec vplyv na výrok uvedeného rozsudku, a preto ich treba považovať za neúčinné (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 12. júla 2001, Komisia a Francúzsko/TF1, C-302/99 P a C-308/99 P, Zb. s. I-5603, body 27 až 29).
- 66 Druhý odvolací dôvod Komisie preto nemožno prijať.

O aktívnej legitímácii združenia Comitato

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 67 Súd prvého stupňa sa v bode 14 napadnutého rozsudku domnieval, že vzhľadom na judikatúru vyplývajúcu z už citovaného rozsudku CIRFS a i./Komisia nemusel skúmať aktívnu legitimáciu združenia Comitato. Navyše v bode 115 napadnutého rozsudku konštatoval, že združenie Comitato bolo v každom prípade takto legitimované v rozsahu, v akom koná namiesto svojich členov, ktorých žaloba mala byť vyhlásená za prípustnú.

Argumentácia účastníkov konania

- 68 Svojím tretím odvolacím dôvodom Komisia vytýka Súdu prvého stupňa, že nesprávne uplatnil judikatúru týkajúcu sa združení podnikov na združenie združení, akým je združenie Comitato. Okrem toho nič neumožnilo predpokladať, že predmetné združenia ho skutočne splnomocnili, aby bránil ich záujmy.

- 69 Združenie Comitato sa domnieva, že Súd prvého stupňa mu správne uznal aktívnu legitímáciu.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 70 Treba predovšetkým uviesť, že ako bolo pripomenuté v bode 34 tohto rozsudku, výhrady smerujúce proti doplňujúcim dôvodom rozhodnutia Všeobecného súdu nemôžu mať za následok zrušenie tohto rozhodnutia, a sú teda neúčinné.
- 71 V tejto súvislosti z bodu 114 napadnutého rozsudku vyplýva, že Súd prvého stupňa sa domnieval, že nemusel skúmať aktívnu legitímáciu združenia Comitato z dôvodu, že žalujúci podnik Coopservice je aktívne legitimovaný.
- 72 Táto úvaha založená na aktívnej legitímácii spoločnosti Coopservice, ktorú Komisia pred Súdnyim dvorom nespochybňuje, je v súlade s judikatúrou vyplývajúcou z už citovaného rozsudku CIRFS a i./Komisia, ako to vyplýva z bodov 37 až 40 tohto rozsudku.
- 73 Treba preto zdôrazniť, že aj keby odôvodnenie obsiahnuté v bode 115 napadnutého rozsudku bolo z právneho hľadiska nesprávne, nemá také konštatovanie nijaký vplyv na dôvodnosť posúdenia výhrady týkajúcej sa aktívnej legitímácie združenia Comitato.

74 Za týchto okolností treba konštatovať, že tretí odvolací dôvod je neúčinný.

75 Z tohto dôvodu musí byť tretí odvolací dôvod Komisie zamietnutý.

O záujme žalujúcich na konaní na Súde prvého stupňa

76 Svojím štvrtým odvolacím dôvodom Komisia Súdu prvého stupňa vytýka, že nepreškúmal záujem žalujúcich na konaní na Súde prvého stupňa a nezamietol ich žaloby ako neprípustné z dôvodu neexistencie takeého záujmu.

77 Tento odvolací dôvod nie je dôvodný. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, sa záujem žalujúcich na konaní nezakladá na jednoduchej možnosti, že vnútroštátne orgány im môžu adresovať nariadenie vymáhania. Prijatie sporného rozhodnutia zmenilo právnu situáciu každého zo žalujúcich v rozsahu, v akom pomoc priznaná na základe dotknutej schémy pomoci, ktorú už získali, bola vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom a bolo nariadené jej vymáhanie. Po prijatí sporného rozhodnutia tak žalujúce podniky museli v zásade počítať s tým, že budú povinné vrátiť už získanú pomoc, pričom tak odôvodnili samotný záujem na konaní. Komisia však neuviedla dôkazy, ktoré by umožnili domnievať sa, že bolo vylúčené, aby im nariadenie vymáhania bolo určené.

78 Vzhľadom na všetky predchádzajúce okolnosti musí byť vzájomné odvolanie Komisie zamietnuté ako celok.

O hlavných odvolaniach

- 79 Odvolatelia na podporu svojich odvolaní, ako aj v rámci vzájomného odvolania spoločnosti Coopservice uvádzajú odvolacie dôvody, ktoré môžu byť v podstate rozdelené do šiestich skupín a ktoré sa týkajú po prvé kompenzačnej povahy predmetných zvýhodnení, po druhé kritérií vplyvu na obchodovanie a narušenia hospodárskej súťaže, článku 86 ods. 2 ES, ako aj zásady zákazu diskriminácie, po tretie článku 87 ods. 3 písm. c) a d) ES, po štvrté článku 87 ods. 2 písm. b) a článku 87 ods. 3 písm. b) ES, po piate článku 14 nariadenia č. 659/1999 a napokon po šieste článku 15 toho istého nariadenia.

O článku 15 nariadenia č. 659/1999 – posúdenie ako „novej pomoci“

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 80 Súd prvého stupňa v bodoch 357 až 367 napadnutého rozsudku zamietol žalobné dôvody smerujúce proti spornému rozhodnutiu a založené na porušení článku 15 nariadenia č. 659/1999, podľa ktorých sporné zvýhodnenia priznané na základe zákonov č. 206/1995 a č. 30/1997 mali byť posúdené ako „existujúca pomoc“, takže desaťročná premlčacia doba uplynula. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti vychádzal najmä z okolnosti, že zvýhodnenia upravené zákonom č. 590/1971, ktorého účinnosť bola predĺžená zákonom č. 463/1972, sa od 1. júla 1973 viac nepriznávali a zvýhodnenia upravené zákonmi č. 502/1978, č. 102/1977 a č. 573/1977 sa priznávali až do 31. decembra 1981. Zvýhodnenia, ktoré sú predmetom sporného rozhodnutia, tak nemali

žiadny vzťah so zvýhodneniami priznanými skôr na základe uvedených zákonov, čo bránilo tomu, aby prvé zvýhodnenia boli posúdené ako „existujúca pomoc“.

Argumentácia účastníkov konania

- ⁸¹ Združenie Comitato a Hotel Cipriani vo svojom piatom odvolacom dôvode a spoločnosť Coopservice vo svojom siedmom odvolacom dôvode poukazujú na to, že Súd prvého stupňa dostatočne nepreskúmal, kedy bola zavedená schéma úľav na sociálnych odvodoch, a porušil kontinuitu tejto schémy, ktorá existuje desaťročia. Uvedená schéma bola totiž zavedená zákonom č. 463/1972. Následne začal v Benátkach platiť *lex specialis* – zákon č. 171/1973 upravujúci zásadné rozhodnutie o úľavách na sociálnych odvodoch. Rozsah tejto úľavy bol stanovený odkazom na ustanovenia uplatniteľné v Mezzogiorne. Zásadné rozhodnutie stanovené v *lex specialis* – zákone č. 171/1973 nebolo nikdy zrušené.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- ⁸² Uvedené odvolacie dôvody, ktoré je potrebné skúmať v prvom rade, musia byť zamietnuté. Treba totiž uviesť, že žiadny z týchto odvolateľov nekritizuje konštatovanie Súdu prvého stupňa uvedené v bode 360 napadnutého rozsudku, podľa ktorého zvýhodnenia upravené zákonmi č. 590/1971, č. 463/1972, č. 102/1977, č. 573/1977 a č. 502/1978 sa po 1. júli 1973 alebo 1. januári 1982 viac nepriznávali. Je preto potrebné domnievať sa, že tieto zvýhodnenia a zvýhodnenia, ktoré boli priznané podľa zákonov č. 30/1997 a č. 206/1995, nepredstavovali vzťah kontinuity, takže ich nebolo možné posúdiť ako existujúcu pomoc, ktorá v je skutočnosti novou pomocou.

O kompenzačnom charaktere

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 83 Súd prvého stupňa v bodoch 179 až 198 napadnutého rozsudku zamietol žalobné dôvody, podľa ktorých boli predmetné úľavy na sociálnych odvodoch v spornom rozhodnutí nesprávne posúdené ako „pomoc“, pričom sa neprihliadlo k ich kompenzačnému charakteru. S odkazom na judikatúru Súdneho dvora najmä konštatoval, že okolnosť, že členský štát sa snaží prostredníctvom jednostranných opatrení priblížiť existujúce podmienky hospodárskej súťaže v určitom hospodárskom odvetví podmienkam, ktoré prevládajú v iných členských štátoch, nemôže zbaviť tieto opatrenia charakteru pomoci (body 181 až 184 uvedeného rozsudku).

Argumentácia účastníkov konania

- 84 Prvá časť prvého odvolacieho dôvodu združenia Comitato, spoločnosti Hotel Cipriani a spoločnosti Coopservice, ako aj prvý odvolací dôvod spoločnosti Italgas smerujú proti odôvodneniu napadnutého rozsudku týkajúceho sa neexistencie kompenzačného charakteru priznaných zvýhodnení, ktoré sa nachádza v bodoch 179 až 198 tohto rozsudku.
- 85 V tejto súvislosti odvolatelia vytýkajú Súdu prvého stupňa, že nezohľadnil kompenzačnú povahu sporných opatrení. Existoval úzky vzťah medzi podporou zamestnanosti na jednej strane a nevýhodami a dodatočnými nákladmi, ktoré znášajú subjekty, ktorých sa týkajú tieto opatrenia, na druhej strane. Znevýhodnenia, ktorým sú

vystavení predmetní příjemcovia úľav na sociálnych odvodoch, mali byť posúdené vzhľadom na náklady, ktoré znášajú dotknuté podniky, ak podnikajú na pevnine, a nie vzhľadom na náklady, ktoré znášajú podniky Spoločenstva.

- 86 Okrem toho Súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, pretože neuviedol rozpornosť odôvodnenia sporného rozhodnutia, ktoré v bode 92 svojho odôvodnenia pripustilo, že opatrenia v podobe úľav na sociálnych odvodoch mali, pokiaľ ide o podnik ASPIV, kompenzovať jeho dodatočné náklady. Napadnutý rozsudok bol takisto nesprávne odôvodnený, lebo Súd prvého stupňa pripustil, že existujú osobitné situácie, keď kompenzácia znevýhodnenia stráca svoju povahu zvýhodnenia voči opatreniu, bez toho, aby dostatočne vysvetlil dôvody, prečo to tak nie je v tomto prípade.
- 87 Spoločnosť Hotel Cipriani uvádza, že Súd prvého stupňa mal zohľadniť skutočnosť, že úľavy na sociálnych odvodoch súvisia s politikou zachovania centra Benátok a že nie je možné uviesť presný výpočet zvýhodnení a znevýhodnení vyplývajúcich z obmedzení súvisiacich s osobitnou situáciou tohto mesta. Súd prvého stupňa namiesto toho, aby zohľadnil dve štúdie, z ktorých jedna sa týka najmä odvodov zaťažujúcich hotelový sektor, vytykal spoločnosti Hotel Cipriani, že nepreukázala výšku dodatočných nákladov, ktoré musela znášať v porovnaní s ďalšími hotelmi nachádzajúcimi sa v Taliansku alebo zahraničí a ktoré museli byť kompenzované prostredníctvom priznaných zvýhodnení.
- 88 Talianska republika sa takisto domnieva, že Súd prvého stupňa nezohľadnil kompenzačný charakter priznaných zvýhodnení. Poskytnutie týchto zvýhodnení bolo odôvodnené prostredníctvom ekonomického kritéria. Pri porovnaní talianskych orgánov so súkromným podnikom a sociálnych odvodov s poistným tento členský štát tvrdí, že v prípade, akým je v prejednávanej veci, sa súkromnému podniku znížilo poistné. Okrem toho existovala priama súvislosť medzi uvedenými zvýhodneniami a situáciou, ktorej boli vystavené dotknuté podniky, charakterizovanou osobitne zvýšenými nákladmi na pracovnú silu.

- 89 Komisia žiada Súdny dvor, aby zamietol tieto odvolacie dôvody ako nedôvodné tak, že nahradí odôvodnenie týkajúce sa časti úvah Súdu prvého stupňa, v rámci ktorej uvádza, že v osobitných situáciách môže kompenzačná povaha zvýhodnení prekryť charakter pomoci v zmysle článku 87 ES.

Posúdenie Súdny dvorom

- 90 Súd prvého stupňa sa v bodoch 181 až 184 napadnutého rozsudku správne domnieval, že údajný kompenzačný charakter zvýhodnení priznaných na základe predmetnej schémy neumožňuje vylúčiť ich posúdenie ako „pomoci“ v zmysle článku 87 ES.
- 91 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry sa za štátnu pomoc považujú zásahy, ktoré sú bez ohľadu na formu spôsobilé priamo alebo nepriamo zvýhodniť niektoré podniky alebo ktoré treba považovať za ekonomickú výhodu, ktorú by podnik príjemca za normálnych trhových podmienok nedosiahol (rozsudok Komisia/Deutsche Post, už citovaný, bod 40 a citovaná judikatúra).
- 92 Súdny dvor samozrejme spresnil, že pokiaľ treba štátny zásah chápať ako protihodnotu za plnenia, ktoré poskytujú prijímajúce podniky poverené službami vo všeobecnom hospodárskom záujme v rámci plnenia záväzkov verejnej služby, pričom tieto podniky v skutočnosti nepožívajú žiadnu finančnú výhodu, a tak tento zásah nespôsobuje, že by tieto podniky boli vo výhodnejšom postavení oproti konkurenčným podnikom, na uvedený zásah sa článok 87 ods. 1 ES nevzťahuje (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Deutsche Post, už citovaný, bod 41 a citovanú judikatúru).

- 93 Ani spoločnosť Hotel Cipriani a ani spoločnosť Italgas však v rámci svojho prvého odvolacieho dôvodu netvrdia, že tieto podmienky boli splnené. Naopak tvrdia, že okolnosť, že predmetné zvýhodnenia boli určené na kompenzáciu dodatočných nákladov spojených s osobitnými podmienkami, ktorým boli hospodárske subjekty so sídlom v Benátkach vystavené, zbavuje tieto zvýhodnenia charakteru pomoci.
- 94 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že dôvody podporujúce pomocné opatrenie nestačia na to, aby sa hneď vylúčilo posúdenie tohto opatrenia ako „pomoci“ v zmysle článku 87 ES. Odsek 1 tohto ustanovenia totiž nerozlišuje štátne zásahy podľa príčin alebo cieľov, ale definuje tieto zásahy na základe ich účinkov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. marca 2005, Heiser, C-172/03, Zb. s. I-1627, bod 46 a citovanú judikatúru).
- 95 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry skutočnosť, že členský štát sa snaží prostredníctvom jednostranných opatrení priblížiť existujúce podmienky hospodárskej súťaže v určitom hospodárskom odvetví podmienkam, ktoré prevládajú v iných členských štátoch, nemôže zbaviť tieto opatrenia charakteru pomoci (rozsudky Taliansko/Komisia, už citovaný, bod 61 a citovaná judikatúra, ako aj Heiser, už citovaný, bod 54).
- 96 Ako Súd prvého stupňa správne uviedol v bodoch 183 a 184 napadnutého rozsudku, táto judikatúra sa takisto uplatní v prípade opatrení určených na kompenzovanie prípadných znevýhodnení, ktorým sú vystavené podniky so sídlom v určitej oblasti členského štátu. Samotné znenie Zmluvy ES, ktorá vo svojom článku 87 ods. 3 písm. a) a c) označuje „pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí“, ako aj „pomoc na rozvoj... určitých... oblastí“ ako štátnu pomoc, ktorá môže byť vyhlásená za zlučiteľnú so spoločným trhom, naznačuje, že zvýhodnenia, ktorých pôsobnosť je obmedzená len na časť územia členského štátu spadajúceho pod režim pomoci, by mohli byť selektívnymi zvýhodneniami (pozri rozsudok zo 6. septembra 2006, Portugalsko/Komisia, C-88/03, Zb. s. I-7115, bod 60).

- 97 Vzhľadom na tieto úvahy Súd prvého stupňa mohol legálne zamietnuť dôvody na podporu žaloby o neplatnosť založené na údajnej kompenzačnej povahe predmetných zvýhodnení bez toho, aby musel skúmať iné hypotetické situácie než tie, o ktoré ide v tomto prípade, v ktorých by kompenzačná povaha určitých opatrení mohla prípadne zbaviť tieto zvýhodnenia charakteru pomoci.
- 98 Navyše Súd prvého stupňa nevychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď nepoukázal na rozpor v rámci odôvodnenia sporného rozhodnutia, ktoré vo svojom bode 92 týkajúcom sa podniku ASPIV pripúšťa, že úľavy na sociálnych odvodoch sú určené na kompenzovanie dodatočných nákladov.
- 99 Treba uviesť, že v uvedenom bode 92 Komisia nerozhodla, že kompenzačná povaha úľav na sociálnych odvodoch ich zbavuje charakteru pomoci. Naopak, rozhodla o uplatnení výnimky stanovenej v článku 86 ods. 2 ES. Z tohto dôvodu z bodu 92 sporného rozhodnutia nevyplýva, že údajná kompenzačná povaha priznaných zvýhodnení ich zbavuje, pokiaľ ide o ASPIV, charakteru pomoci. Rozhodnutie Komisie preto neobsahuje rozpor v rámci odôvodnenia, ktorý by mal Súd prvého stupňa sankcionovať.
- 100 Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti konštatovanie Súdu prvého stupňa, podľa ktorého predmetné úľavy na sociálnych odvodoch predstavujú pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, je vysvetlené v odôvodnení uvedenom v bodoch 181 až 184 napadnutého rozsudku, podľa ktorého cieľ kompenzovania konkurenčných znevýhodnení podnikov so sídlom v Benátkach a Chioggii, sledovaný prostredníctvom úľav na sociálnych odvodoch, nemôže tieto zvýhodnenia zbaviť ich charakteru pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Preto výhrady uvedené v súvislosti s bodmi 185 až 195 uvedeného rozsudku smerujú proti doplňujúcemu odôvodneniu, a sú teda neúčinné v súlade

s judikatúrou spomínanou v bode 65 tohto rozsudku. Z rovnakých dôvodov nie je potrebné skúmať potrebu nahradiť odôvodnenie, pokiaľ ide o dôvody uvedené v bodoch 185 až 187 uvedeného rozsudku, ako o to Komisia žiada Súdny dvor.

- ¹⁰¹ Napokon, pokiaľ ide o pripomienky Talianskej republiky, podľa ktorých mal Súd prvého stupňa uplatniť kritérium súkromného hospodárskeho subjektu, stačí uviesť, že porovnanie s takým hospodárskym subjektom je irelevantné z dôvodu, že nesleduje také ciele, ktoré sledujú predmetné úľavy na sociálnych odvodoch, ako to uviedla generálna advokátka v bode 121 svojich návrhov.
- ¹⁰² Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné prvú časť prvého odvolacieho dôvodu združenia Comitato, spoločnosti Hotel Cipriani a spoločnosti Coopservice, ako aj prvý odvolací dôvod spoločnosti Italgas zamietnuť.

O kritériu vplyvu na obchod v rámci Spoločenstva a narušenia hospodárskej súťaže, o procesných povinnostiach Komisie v rámci skúmania predmetnej pomoci, zásade zákazu diskriminácie, ako aj článku 86 ods. 2 ES

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- ¹⁰³ Súd prvého stupňa v bodoch 199 až 253 napadnutého rozsudku zamietol dôvody na podporu žaloby o neplatnosť založené na porušení článku 87 ods. 1 ES, zásady zákazu diskriminácie a povinnosti odôvodnenia. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti

vychádzal najmä z osobitosti skúmania viacodvetvovej schémy pomoci a neexistencie špecifických informácií vo vzťahu k žalobcom.

Argumentácia účastníkov konania

- ¹⁰⁴ Druhá časť prvého odvolacieho dôvodu, ako aj druhý odvolací dôvod združenia Comitato, druhá časť prvého odvolacieho dôvodu spoločnosti Hotel Cipriani, druhý, tretí a štvrtý odvolací dôvod spoločnosti Italgas a druhá časť prvého odvolacieho dôvodu, ako aj druhý odvolací dôvod spoločnosti Coopservice smerujú proti odôvodneniu uvedenému v bodoch 199 až 253 napadnutého rozsudku.
- ¹⁰⁵ Odvolatelia, ako aj spoločnosť Coopservice a Talianska republika vytýkajú Súdu prvého stupňa, že porušil zásadu zákazu diskriminácie a neprihliadol na procesné povinnosti, ktoré má Komisia v rámci skúmania predmetnej pomoci. Súd prvého stupňa totiž pripustil, že Komisia, pokiaľ ide o niektoré mestské podniky, mohla vykonať individuálnu analýzu vplyvu na obchod v rámci Spoločenstva a narušenia hospodárskej súťaže bez toho, aby musela postupovať rovnako vo vzťahu k ostatným podnikom a odvetviám. Ako však vyplýva z informácií predložených vo fáze skúmania, ktoré Súd prvého stupňa skeslil, tieto ostatné podniky a odvetvia sa nachádzajú v totožných situáciách. Okrem toho Súd prvého stupňa porušil povinnosť odôvodnenia a pravidlá upravujúce dôkazné bremeno. Napokon Súd prvého stupňa nesprávne vyložil sporné rozhodnutie a neskonštatoval, že toto rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené na to, aby ho vnútroštátne orgány mohli vykonať. Vo svojom druhom odvolacom dôvode spoločnosť Coopservice tvrdí, že napadnutým rozsudkom bol porušený článok 86 ods. 2 ES, pretože toto ustanovenie nebolo voči nej uplatnené.

- 106 Podľa Komisie treba tieto odvolacie dôvody zamietnuť. V súvislosti s nesprávnym posúdením dôkazného bremena však pripúšťa, že ustálená judikatúra, na ktorú sa odkazuje v bodoch 208 a 233 napadnutého rozsudku, nie je relevantná, a nemôže teda prispieť k odôvodneniu použitých úvah. Navrhuje preto, aby Súdny dvor nahradil ostatné dôvody tým, že prijme úvahy založené na osobitnostiach, ktoré charakterizujú prieskum viacodvetvovej schémy pomoci.

Posúdenie Súdny dvorom

- 107 Na účely posúdenia uvedených odvolacích dôvodov proti odôvodneniu napadnutého rozsudku uvedenému v jeho bodoch 199 až 253 je v prvom rade potrebné preskúmať úvahy Súdu prvého stupňa v súvislosti s rozsahom sporného rozhodnutia a následne úvahy týkajúce sa procesných povinností, ktoré Komisia musí dodržiavať v rámci skúmania viacodvetvovej schémy pomoci.

— Rozsah a odôvodnenie sporného rozhodnutia

- 108 Odvolatelia Súdu prvého stupňa v podstate vytýkajú, že nesprávne vyložil sporné rozhodnutie a nesprávne sa domnieval, že toto rozhodnutie je dostatočne určité na to, aby ho vnútroštátne orgány mohli vykonať.
- 109 V tejto súvislosti tvrdia, že sporné rozhodnutie neuvádza kritériá, podľa ktorých môžu vnútroštátne orgány určiť, či úľavy na sociálnych odvodoch pre ich príjemcu skutočne predstavujú pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom. Listy Komisie z augusta a októbra 2001 adresované talianskym orgánom v rámci vykonania sporného

rozhodnutia boli totiž nevyhnutné na účely poskytnutia kritérií vyžadovaných na vykonanie uvedeného rozhodnutia vo vzťahu k podnikom, ktoré boli príjemcami predmetnej schémy pomoci. Súd prvého stupňa nesprávne pripustil, že Komisia namiesto toho, aby uviedla v samotnom rozhodnutí všetky prvky potrebné na jeho vykonanie, mohla na tento účel využiť tieto jednoduché listy, pričom sa domnieval, že tieto listy patria výlučne do rámca lojálnej spolupráce medzi touto inštitúciou a vnútroštátnymi orgánmi.

- 110 Okrem toho Komisia nemôže prijať rozhodnutie, ktoré sa vo všeobecnosti obmedzuje na veľmi neurčité posúdenie bez toho, aby toto rozhodnutie obsahovalo spresnenia týkajúce sa rozsahu, ktorý umožňuje jeho vykonanie vnútroštátnymi orgánmi, ale ktoré v určitých prípadoch analyzuje jednotlivé prípady.
- 111 Vzhľadom na tieto výhrady treba pripomenúť, že Súd prvého stupňa sa v bode 251 napadnutého rozsudku domnieval, že vnútroštátnym orgánom neprináleží pri výkone sporného rozhodnutia preveriť v každom individuálnom prípade, či podmienky na uplatnenie článku 87 ods. 1 ES boli splnené. Okrem toho z bodov 100 až 111 tohto rozsudku, na ktoré odkazuje jeho bod 251, vyplýva, že Súd prvého stupňa vyložil sporné rozhodnutie ako rozhodnutie, ktoré vylučuje posúdenie úlav na sociálnych odvodoch, ktoré sú v súlade s pravidlom *de minimis*, ako pomoci, a teda aj vymáhania. Vzhľadom na tieto úvahy, a ako zreteľne vyplýva z bodov 251 a 252 uvedeného rozsudku, Súd prvého stupňa rozhodol, že sporné rozhodnutie je dostatočne určité a odôvodnené na to, aby ho vnútroštátne orgány mohli vykonať.
- 112 Táto analýza rozsahu sporného rozhodnutia však vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

- 113 Podľa článku 5 sporného rozhodnutia Talianska republika totiž prijme všetky potrebné opatrenia na to, aby od príjemcov získala späť „pomoc..., ktorá je nezlučiteľná so spoločným trhom“. Z tohto dôvodu je predpokladom vykonania tejto povinnosti to, že sa najskôr preukáže, že priznaná pomoc môže byť posúdená ako štátna pomoc. Články 1 až 3 tohto rozhodnutia uvádzajú pomoc zlučiteľnú so spoločným trhom a pomoc, ktorá so spoločným trhom nie je zlučiteľná, a v článku 4 uvedeného rozhodnutia sa konštatuje, že v prípade spoločností, ktoré sú v ňom uvedené, sa priznané zvýhodnenia nepovažujú za pomoc. Navyše, ako správne zdôraznil Súd prvého stupňa v bode 103 napadnutého rozsudku, opatrenia, ktoré sú v súlade s pravidlom *de minimis*, sa neposudzujú ako štátna pomoc.
- 114 Zo znenia odôvodnení č. 49 a 50 sporného rozhodnutia vyplýva, že toto rozhodnutie, pokiaľ ide kritérium vplyvu na obchod v rámci Spoločenstva a narušenia hospodárskej súťaže, sa obmedzilo na analýzu vlastností predmetnej schémy pomoci. Komisia sa totiž obmedzila na overenie toho, či niektoré z podnikov, ktoré boli príjemcami úľav na sociálnych odvodoch na základe tejto schémy, vykonávali ekonomickú činnosť, ktorá môže mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi a narušiť hospodársku súťaž, pretože také overenie stačilo na preukázanie jej právomoci na účely uskutočnenia analýzy zlučiteľnosti uvedenej schémy so spoločným trhom.
- 115 Z tohto dôvodu museli vnútroštátne orgány pred tým, ako pristúpili k vymáhaniu zvýhodnenia, nevyhnutne v každom jednotlivom prípade preveriť, či priznané zvýhodnenie mohlo vzhľadom na svojho príjemcu narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva, pretože inak by sa toto dodatočné preverenie, ktoré je podstatné pre posúdenie jednotlivých získaných zvýhodnení ako štátnej pomoci, nemohlo vykonať.
- 116 Záver Súdu prvého stupňa, podľa ktorého je sporné rozhodnutie dostatočne odôvodnené na to, aby ho vnútroštátne orgány mohli vykonať, takisto vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Z bodov 251 a 252 napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že Súd prvého stupňa na to, aby dospel k takému záveru, dôsledne vychádzal zo svojho

nesprávneho výkladu rozsahu tohto rozhodnutia, podľa ktorého vnútroštátne orgány nemajú povinnosť preveriť v každom jednotlivom prípade, či priznané zvýhodnenie mohlo vzhľadom na svojho príjemcu narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva.

- 117 Ako však vyplýva z bodov 61 až 64 tohto rozsudku, tento výklad Súdu prvého stupňa je v rozpore s judikatúrou týkajúcou sa povinností vnútroštátnych orgánov v rámci výkonu rozhodnutia Komisie.
- 118 Je však potrebné pripomenúť, že ak odôvodnenie rozsudku Súdu prvého stupňa vykazuje porušenie práva Únie, ale jeho výroková časť sa napriek tomu zdá byť dôvodná z iných právnych dôvodov, pričom takéto porušenie nemá za následok zrušenie tohto rozsudku, je potrebné nahradiť odôvodnenie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. septembra 2008, FIAMM a i./Rada a Komisia, C-120/06 P a C-121/06 P, Zb. s. I-6513, bod 187 a citovanú judikatúru).
- 119 Vzhľadom na obsah a rozsah sporného rozhodnutia a body 61 až 64, ako aj 113 až 117 tohto rozsudku je preto potrebné preskúmať, či toto rozhodnutie je dostatočne odôvodnené na to, aby ho vnútroštátne orgány mohli vykonať.
- 120 V tejto súvislosti treba uviesť, že preverenie individuálnej situácie každého dotknutého príjemcu, ktoré musia uskutočniť vnútroštátne orgány, musí byť dostatočne vymedzené rozhodnutím Komisie týkajúcim sa schémy pomoci, ktoré obsahuje príkaz na vymáhanie. Na jednej strane, ako vyplýva z bodu 196 návrhov generálnej advokátky, také rozhodnutie musí umožniť jasnú identifikáciu svojho rozsahu. Na druhej strane, ako tvrdia odvolatelia, také rozhodnutie musí obsahovať všetky podstatné náležitosti

na účely jeho vykonania vnútroštátnymi orgánmi, čím sa vylúči, aby skutočný obsah tohto rozhodnutia bol vymedzený až neskôr prostredníctvom korešpondencie medzi Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi.

121 Sporné rozhodnutie sa vzhľadom na tieto zásady zdá dostatočne odôvodnené. Ako totiž uviedla generálna advokátka v bodoch 197 a 198 svojich návrhov, z odôvodnenia tohto rozhodnutia dostatočne jasne vyplýva, že pokiaľ ide o otázku, či úľavy na sociálnych odvodoch môžu narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva, Komisia sa zjavne obmedzila na posúdenie predmetnej schémy pomoci ako takej. Vnútroštátne orgány tak museli v každom jednotlivom prípade preskúmať, či priznané zvýhodnenia mohli narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva. Naopak, pokiaľ ide o prípadnú kompenzačnú povahu priznaných zvýhodnení, zistenie uvedené v spornom rozhodnutí, podľa ktorého táto povaha nespochybňuje posúdenie týchto zvýhodnení ako pomoci, je všeobecne platné a vnútroštátne orgány sú ním viazané.

122 Z tohto dôvodu listy Komisie z augusta a októbra 2001 nemožno považovať za dôkaz nedostatočného odôvodnenia sporného rozhodnutia.

123 Tieto listy ani neskôr nevymedzili skutočný obsah sporného rozhodnutia.

124 Ako tvrdí spoločnosť Italgas, Komisia skutočne v uvedených listoch uviedla, že priznané zvýhodnenia nepredstavujú pre niektoré subjekty v určitom odvetví štátnu pomoc z dôvodu neexistencie vplyvu na obchod medzi členskými štátmi. Vysvetlenia,

ktorých cieľom je objasniť uplatnenie kritérií pojmu štátna pomoc v individuálnych prípadoch, však spadajú do rámca vymedzeného sporným rozhodnutím.

- 125 Naopak, ak by sa vyžadovalo, aby rozhodnutie, ktoré nariaďuje vymáhanie protiprávnej pomoci, povinne obsahovalo také špecifikácie, spochybnilo by to právo zhodnotiť schému pomoci na základe jej všeobecných vlastností, ktoré Komisii priznáva judikatúra spomínaná v bode 63 tohto rozsudku. Navyše zásada lojálnej spolupráce medzi Komisiou a členskými štátmi by mohla byť ohrozená, ak by Komisia nemala možnosť poskytnúť informácie na účely zjednodušenia správneho vykonania takého rozhodnutia dotknutým členským štátom. Ako správne pripustil Súd prvého stupňa v bode 252 napadnutého rozsudku, listy adresované v tomto prípade vnútroštátnym orgánom zo strany Komisie spadajú do rámca lojálnej spolupráce medzi Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi.
- 126 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že Súd prvého stupňa nesprávne vyložil rozsah sporného rozhodnutia, avšak táto chyba nemôže viesť k neplatnosti napadnutého rozsudku, lebo toto rozhodnutie sa zdá dostatočne odôvodnené na to, aby ho vnútroštátne orgány mohli vykonať.
- 127 Z tohto dôvodu musia byť výhrady smerujúce proti tejto časti napadnutého rozsudku zamietnuté.

— Procesné povinnosti Komisie

- 128 Odvolatelia vytýkajú Súdu prvého stupňa, že sa nesprávne domnieval, že Komisia rešpektovala procesné povinnosti, ktoré má v rámci skúmania predmetnej schémy pomoci. Predovšetkým tvrdia, že Komisia nezohľadnila miestny charakter služieb

a porušila článok 86 ods. 2 ES, ako aj zásadu zákazu diskriminácie tým, že skúmala individuálnu situáciu mestských podnikov bez toho, aby postupovala rovnako v prípade súkromných podnikov, ktoré sa nachádzajú v obdobných situáciách. Okrem toho Súdu prvého stupňa vytýkajú nesprávne posúdenie dôkazov.

¹²⁹ Na účely posúdenia týchto výhrad je potrebné v prvom rade uviesť, že Súd prvého stupňa v bodoch 209 a 228 až 231 napadnutého rozsudku vychádzal z judikatúry v súvislosti so skúmaním schém pomoci, aby dospel k záveru, že Komisia v zásade nemusela uskutočniť prieskum rôznych odvetví, ktoré sú príjemcami predmetnej schémy.

¹³⁰ Tieto úvahy sú v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej sa v prípade schémy pomoci môže Komisia obmedziť na skúmanie všeobecných charakteristík predmetnej schémy bez toho, aby bola povinná skúmať každý osobitný prípad uplatnenia (pozri najmä rozsudky Taliansko a Sardegna Lines/Komisia, už citovaný, bod 51; z 29. apríla 2004, Grécko/Komisia, C-278/00, Zb. s. I-3997, bod 24, ako aj z 15. decembra 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, Zb. s. I-11137, bod 67), aby overila, či táto schéma obsahuje prvky pomoci.

¹³¹ Odvolatelia vytýkajú Súdu prvého stupňa v prvom rade to, že sa nesprávne domnieval, ako vyplýva z bodov 224, 235 a 249 napadnutého rozsudku, že Komisia môže v rámci skúmania schémy pomoci vychádzať z domnienky týkajúcej sa existencie podmienok uplatnenia pojmu štátna pomoc, a to v tomto prípade vplyvu na obchod medzi členskými štátmi a narušenia hospodárskej súťaže.

- 132 Je nesporné, že pojem štátna pomoc má právnu povahu a musí sa vykladať na základe objektívnych skutočností a že Komisia nemá právomoc vykonávať preskúmanie, pokiaľ ide o posúdenie opatrenia ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 87 ods. 1 ES, ale podlieha úplnému súdnemu preskúmaniu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2008, *British Aggregates/Komisia*, C-487/06 P, Zb. s. I-10515, body 111 a 112).
- 133 Úvahy Súdu prvého stupňa týkajúce sa tak osobitností prieskumu schémy štátnej pomoci, ako aj povahy zvýhodnení, ktoré boli priznané ako prevádzková pomoc, sú jediné schopné dostatočne z právneho hľadiska vysvetliť závery nachádzajúce sa v bodoch 249 a 250 napadnutého rozsudku, takže táto výhrada je v každom prípade neúčinná.
- 134 Na jednej strane v súlade s judikatúrou Komisia nie je povinná zistiť skutočný dosah pomoci na obchod medzi členskými štátmi a skutočné skreslenie hospodárskej súťaže, ale len preskúmať, či táto pomoc môže uvedený obchod ovplyvniť a narušiť hospodársku súťaž (rozsudok z 15. decembra 2005, *Taliansko/Komisia*, C-66/02, Zb. s. I-10901, bod 111).
- 135 Na druhej strane Súd prvého stupňa vychádzal tak z osobitostí skúmania schémy pomoci, ako aj z povahy zvýhodnení, ktoré boli priznané ako prevádzková pomoc. Pokiaľ ide o prvý bod, Súd prvého stupňa v rámci posúdenia predmetnej schémy vzhľadom na jej všeobecné vlastnosti v bodoch 246 až 250 napadnutého rozsudku v súlade s tam citovanou judikatúrou Súdneho dvora konštatoval, že nízka suma pomoci a skutočnosť, že väčšina príjemcov vykonávala svoju činnosť na miestnej úrovni, nemôžu mať za následok, že pomoc priznaná na základe tejto schémy nemôže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a spôsobiť skreslenie hospodárskej súťaže.

- 136 Pokiaľ ide o druhý bod, treba pripomenúť, že prevádzková pomoc, t. j. pomoc, ktorá má rovnako ako predmetná pomoc za cieľ oslobodiť podnik od nákladov, ktoré by musel bežne znášať pri svojej bežnej prevádzke alebo bežných činnostiach, v zásade narúša podmienky hospodárskej súťaže (pozri rozsudok z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia, C-156/98, Zb. s. I-6857, bod 30).
- 137 Z tohto dôvodu výhrada, podľa ktorej Súd prvého stupňa nesprávne priznal Komisii možnosť, aby uplatnila domnienku v súvislosti s vplyvom na obchod medzi členskými štátmi a narušením hospodárskej súťaže, nemá vôbec vplyv na výrokovú časť napadnutého rozsudku, a preto sa musí považovať za neúčinnú v súlade s judikatúrou spomínanou v bode 65 tohto rozsudku.
- 138 Po druhé odvolatelia vytykajú Súdu prvého stupňa, že sa nesprávne domnieval, že povinnosť predložiť dôkaz o tom, že predmetné zvýhodnenia nepredstavujú pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, majú talianske orgány.
- 139 Z analýzy uvedenej v bodoch 209 až 211 napadnutého rozsudku a následného preskúmania však vyplýva, že Súd prvého stupňa na to, aby dospel k záverom uvedeným v bodoch 249 až 251 tohto rozsudku, nevychádzal zo skutočnosti, že dôkazné bremeno spočíva na Talianskej republike, ale z osobitostí preskúmania schémy štátnej pomoci a relevantnosti informácií získaných na účely tohto preskúmania. Z toho vyplýva, že jediný údaj v bode 232 uvedeného rozsudku o tom, že rozdelenie dôkazného bremena je podriadené dodržaniu príslušných procesných povinností, ktoré má Komisia a dotknutý členský štát, sa zdá byť bez dopadu na preskúmanie, aké uskutočnil Súd prvého stupňa, a neumožňuje teda vykladať napadnutý rozsudok tak, že stanovuje členským štátom povinnosť predložiť dôkaz o tom, že podmienky charakterizujúce pojem štátna pomoc neboli splnené.

- 140 Výhrada založená na nesprávnom posúdení dôkazného bremena vychádza z nesprávneho výkladu napadnutého rozsudku, a musí byť preto zamietnutá ako nedôvodná.
- 141 Po tretie odvolatelia tvrdia, že rozsudok Súdu prvého stupňa, ako aj sporné rozhodnutie sú nesprávne odôvodnené a porušujú zásadu zákazu diskriminácie. Mestské podniky na jednej strane a súkromné podniky, ktoré sa nachádzajú v porovnateľných situáciách, na druhej strane boli diskriminované. Ako mestské podniky, tak aj spoločnosti Italgas a Hotel Cipriani vykonávali výlučne miestne činnosti, pričom bolo vylúčené, že zvýhodnenia, ktoré sú im priznané, môžu ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva.
- 142 Komisia mala vzhľadom na informácie, ktoré jej boli poskytnuté, povinnosť preskúmať v súvislosti s niektorými odvetviami alebo podnikmi, či predmetné zvýhodnenia mohli mať vplyv na obchod v rámci Spoločenstva a narušiť hospodársku súťaž alebo či sa výnimka stanovená v článku 86 ods. 2 ES mala uplatniť. Komisia si mala aspoň vyžiadať dodatočné informácie od talianskych orgánov, ako to urobila v prípade mestských podnikov.
- 143 V tejto súvislosti sa odvolatelia odvolávajú najmä na štúdiu, ktorú v roku 1998 vypracovalo COSES, uvedenú v bode 9 napadnutého rozsudku, ako aj na listy mesta Benátky z 18. mája 1998 a talianskej vlády z 23. januára 1999 a 10. júna 1999, ktoré boli predložené Komisii v rámci preskúmania predmetnej schémy pomoci. Tieto listy obsahujú jasné informácie, podľa ktorých riziko, že bude ovplyvnený obchod v rámci Spoločenstva alebo narušená hospodárska súťaž, neexistovalo, pokiaľ ide o niektoré odvetvia a podniky vzhľadom na miestny charakter ich činností. Čo sa týka hotelierstva, treba predovšetkým miestne vymedziť trhy, pretože turisti si najskôr vyberajú destináciu a až potom hotel alebo reštauráciu. Keďže neexistuje súťažný vzťah medzi hotelmi v Benátkach a hotelmi ostatných miest, predmetné úľavy na sociálnych odvodoch nemohli mať vplyv na obchod v rámci Spoločenstva. Spoločnosť Coopservice

navyššie poukazuje na to, že bola poverená ekonomickou službou vo verejnom záujme, a prostredníctvom svojho druhého odvolacieho dôvodu tvrdí, že napadnutý rozsudok porušuje článok 86 ods. 2 ES.

- ¹⁴⁴ Vzhľadom na tieto výhrady treba uviesť, že v tomto prípade nejde o určenie, či zvýhodnenia priznané žalujúcim podnikom skutočne spôsobili skreslenie hospodárskej súťaže a ovplyvnili obchod v rámci Spoločenstva. Treba len preskúmať, či Komisia mala z dôvodu, že uskutočnila analýzu individuálnej situácie mestských podnikov, povinnosť odchyliť sa na základe zásady zákazu diskriminácie od svojho postupu založeného na skúmaní predmetnej schémy podľa všeobecných vlastností tiež v prípade žalujúcich podnikov a odvetví, v ktorých sú činné, vzhľadom na informácie, ktoré jej boli v tejto súvislosti poskytnuté.
- ¹⁴⁵ Z tohto dôvodu z napadnutého rozsudku vyplýva, že pokiaľ ide na jednej strane o situáciu spoločností Hotel Cipriani, Italgas a Coopservice, Súd prvého stupňa preskúmal štúdiu, ktorú vypracoval COSES, a uvedené listy a v bodoch 214 až 216 a 241 uvedeného rozsudku konštatoval, že Komisii neboli v priebehu prieskumného konania poskytnuté žiadne špecifické informácie v súvislosti s týmito podnikmi, ktoré by mohli viesť k vzniku procesnej povinnosti zohľadniť individuálnu situáciu týchto podnikov.
- ¹⁴⁶ Na druhej strane, pokiaľ ide o situáciu odvetvia výstavby, obchodu, hotelierstva a služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, treba uviesť, že Súd prvého stupňa, ktorý preskúmal informácie vyplývajúce z týchto štúdií a listov, sa v bode 240 napadnutého rozsudku domnieval, že takisto v súvislosti s týmito odvetviami neexistovali špecifické informácie, z ktorých by pre Komisiu vyplývala procesná povinnosť požiadať talianske orgány o informácie týkajúce sa týchto odvetví.

- 147 Naopak, ako Súd prvého stupňa konštatoval v bodoch 244 a 245 napadnutého rozsudku, v súvislosti s mestskými podnikmi existovali síce neúplné, avšak špecifické informácie, ktoré si mala Komisia vyžiadať od uvedených orgánov.
- 148 Z tohto dôvodu Súd prvého stupňa v bodoch 242 až 245, ako aj 249 a 250 uvedeného rozsudku dospel k záveru, že Komisia nemala povinnosť odchyliť sa, pokiaľ ide o spoločnosti Hotel Cipriani, Italgas a Coopservice, ako aj odvetvia výstavby, obchodu, hotelierstva a služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, od svojho postupu spočívajúceho v skúmaní všeobecných vlastností predmetnej schémy, a okrem toho dospel k záveru, že sporné rozhodnutie je v tejto súvislosti dostatočne odôvodnené a nie je v rozpore so zásadou zákazu diskriminácie.
- 149 Keďže odvolatelia spochybňujú tieto posúdenia Súdu prvého stupňa, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry z článku 225 ES a článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora vyplýva, že Súd prvého stupňa má ako jediný právomoc jednak zistiť skutkový stav, teda okrem prípadu, ak by vecná nesprávnosť jeho zistení vyplývala z dokumentov v spise, ktoré mu boli predložené, a takisto tento skutkový stav posúdiť. Pokiaľ Súd prvého stupňa zistil alebo posúdil skutkový stav, Súdny dvor má na základe článku 225 ES právomoc preskúmať právnu kvalifikáciu tohto skutkového stavu a právnych následkov, ktoré z neho vyvodil Súd prvého stupňa (rozsudok *British Aggregates/Komisnia*, už citovaný, bod 96 a citovaná judikatúra).
- 150 Naopak, Súdny dvor nemá právomoc zisťovať skutkový stav a v zásade ani skúmať dôkazy, ktoré Súd prvého stupňa uviedol na podporu tohto skutkového stavu (pozri v tomto zmysle rozsudok *British Aggregates/Komisnia*, už citovaný, bod 96 a citovanú judikatúru).

- 151 Výhrady, podľa ktorých mal Súd prvého stupňa vzhľadom na špecifické informácie poskytnuté Komisii v rámci prieskumného konania rozhodnúť, že Komisia mala povinnosť v súvislosti s niektorými odvetviami alebo podnikmi preskúmať jednotlivé prípady alebo obrátiť sa na talianske orgány na účely získania dodatočných informácií, je potrebné zamietnuť ako neprípustné v rozsahu, v akom smerujú proti posúdeniu skutkového stavu Súdom prvého stupňa.
- 152 Keďže spoločnosť Italgas vytýka Súdu prvého stupňa nesprávne posúdenie dôkazov, treba pripomenúť, že ak odvolateľka tvrdí, že došlo k skresleniu dôkazov Súdom prvého stupňa, musí v zmysle článku 225 ES, článku 51 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora a článku 112 ods. 1 prvého pododseku písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora presne označiť dôkazy, ktoré tento súd skreslil, a preukázať nesprávne právne posúdenie, ktoré podľa jej názoru viedlo Súd prvého stupňa k takémuto skresleniu (rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, Zb. s. I-5361, bod 16 a citovaná judikatúra).
- 153 Okrem toho o takéto skreslenie ide vtedy, ak sa bez poukazovania na nové dôkazy hodnotenie existujúcich dôkazov javí ako zjavne nesprávne (rozsudok Lafarge/Komisia, už citovaný, bod 17).
- 154 Spoločnosť Italgas v tejto súvislosti odkazuje na listy talianskych orgánov z 23. januára a 10. júna 1999 a mesta Benátky z 18. mája 1998.
- 155 V prvom rade, pokiaľ ide o list talianskych orgánov z 23. januára 1999 a list mesta Benátky z 18. mája 1998, treba poukázať na skutočnosť, že na to, aby mohol Súdny dvor overiť, či posúdenie týchto listov bolo zjavne nesprávne, spoločnosť Italgas dostatočne podrobne neuvádza, že posúdenie uvedených listov zo strany Súdu prvého súdu

je v rozpore s obsahom týchto dokumentov (pozri analogicky rozsudok z 10. februára 2011, Activision Blizzard Germany/Komisija, C-260/09 P, Zb. s. I-419, bod 52).

- ¹⁵⁶ Na jednej strane spoločnosť Italgas totiž uviedla bez špecifického odkazu na znenie týchto listov, že z nich vyplýva, že ich autori pripomínajú, „hoci len všeobecne“, miestny charakter niektorých odvetví, ktorý vylučuje, že by sociálne zvýhodnenia priznané týmto odvetviám mohli mať vplyv na obchod v rámci Spoločenstva. Na druhej strane je potrebné uviesť, že Súd prvého stupňa zaujal v bodoch 214 až 216, ako aj 240 a 241 napadnutého rozsudku stanovisko presne na základe týchto dokumentov bez toho, aby všeobecné tvrdenia spoločnosti Italgas preukazovali, že toto posúdenie sa zdá byť zjavne nesprávne.
- ¹⁵⁷ V druhom rade, pokiaľ ide o list talianskych orgánov z 10. júna 1999, na ktorý spoločnosť Italgas odkazuje presnejšie tým, že uvádza znenie časti uvedeného listu, o ktorej tvrdí, že ju Súd prvého stupňa nesprávne posúdil, treba uviesť, že Súd prvého stupňa v súvislosti s týmto listom v bode 214 napadnutého rozsudku konštatoval, že „talianska vláda... sa pripojila k žiadosti o výnimku na základe článku 86 ods. 2 ES v prospech mestských podnikov...“.
- ¹⁵⁸ Spoločnosť Italgas však nespochybňuje toto konštatovanie Súdu prvého stupňa, ale spochybňuje záver v bodoch 243 a 244 napadnutého rozsudku, ktorý sa zakladá na pripomienkach a dokumentoch predložených Komisii počas správneho konania a podľa ktorého Komisija nemala povinnosť vyžiadať si od vnútroštátnych orgánov dodatočné informácie na účely overenia, či boli podmienky uplatnenia článku 87 ods. 1 ES týkajúce sa vplyvu na obchod v rámci Spoločenstva a hospodársku súťaž splnené v prípade rôznych dotknutých odvetví činností, v ktorých podnikajú žalujúce podniky, pričom v súvislosti s nimi neexistovali presné informácie.

- 159 Za týchto podmienok sa zdá, že Súd prvého stupňa neskreštil dôkazy, ale ako uviedla generálna advokátka v bode 174 svojich návrhov, spoločnosť Italgas v skutočnosti žiada o nové posúdenie týchto dôkazov, čo nepatrí do právomoci Súdneho dvora.
- 160 Je preto potrebné dospieť k záveru, že Súd prvého stupňa nevychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že Komisia nebola vzhľadom na neexistenciu špecifických informácií v súvislosti so žalujúcimi podnikmi a odvetviami, v ktorých podnikajú, povinná odchyliť sa na základe zásady zákazu diskriminácie od svojho postupu založeného na preskúmaní predmetnej schémy pomoci podľa jej všeobecných vlastností a analyzovať ich individuálnu situáciu. Vzhľadom na neexistenciu takých špecifických informácií nie je potrebné ďalej skúmať, či Komisia mala povinnosť odchyliť sa od tohto postupu na základe povinnosti vykonať náležité a nestranné preskúmanie.
- 161 Vzhľadom na uvedené skutočnosti druhá časť prvého odvolacieho dôvodu a druhý odvolací dôvod združenia Comitato, druhá časť prvého odvolacieho dôvodu spoločnosti Hotel Cipriani, druhý, tretí a štvrtý odvolací dôvod spoločnosti Italgas, ako aj druhá časť prvého odvolacieho dôvodu a druhý odvolací dôvod spoločnosti Coopser-vice musia byť zamietnuté.

O článku 87 ods. 3 písm. c) a d) ES, ako aj o povinnosti odôvodnenia

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 162 Súd prvého stupňa v bodoch 280 až 314 napadnutého rozsudku zamietol žalobné dôvody na podporu žaloby o neplatnosť, ktoré sa zakladajú na nesprávnom uplatnení článku 87 ods. 3 písm. c) ES a nedostatku odôvodnenia. Keďže Súd prvého stupňa

uznal, že Komisia sa môže odchyliť v osobitných prípadoch od svojich oznámení a usmernení, konštatoval predovšetkým, že v tomto prípade nemala povinnosť takto postupovať. Sporné rozhodnutie bolo dostatočne odôvodnené. V každom prípade povaha úľav na sociálnych odvodoch, konkrétne povaha prevádzkovej pomoci, bráni tomu, aby mohli byť pripustené v rámci takej výnimky.

- 163 V bodoch 322 až 329 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol žalobné dôvody, podľa ktorých Komisia nesprávne odmietla uplatniť výnimky týkajúce sa kultúrnej politiky upravenej v článku 87 ods. 3 písm. d) ES. V tejto súvislosti vychádzal najmä zo skutočnosti, že spôsoby uplatnenia predmetných úľav na sociálnych odvodoch nie sú zárukou sledovania cieľov kultúrnej politiky, pričom sa navyše domnieval, že Komisia neporušila zásadu zákazu diskriminácie tým, že uvedenú výnimku uplatnila v prípade Consorzio Venezia Nuova a nie v prípade žalobcov.

Argumentácia účastníkov konania

- 164 Po prvé združenie Comitato vo svojom treťom odvolacom dôvode, spoločnosť Hotel Cipriani vo svojom štvrtom odvolacom dôvode a spoločnosť Coopservice vo svojom treťom odvolacom dôvode tvrdia, že Súd prvého stupňa poskytol nesprávny výklad článku 87 ods. 3 písm. c) ES. Súd prvého stupňa skutočne nepreskúmal výkon diskrečnej právomoci Komisie. Obmedzil sa len na preskúmanie prípadnej existencie „špecifických“ alebo „nových“ dôvodov, ktoré môžu odôvodniť priznanie predmetných zvýhodnení bez toho, aby skutočne preskúmal, či Komisia mala povinnosť uplatniť uvedené ustanovenie *ad hoc*. Účel priznania zvýhodnení je však v plnom súlade s účelom schémy regionálnej pomoci Spoločenstva. Podľa Talianskej republiky

mal Súd prvého stupňa sporné rozhodnutie zrušiť z dôvodu porušenia článku 253 ES. Bolo možné priznať výnimku stanovenú v článku 87 ods. 3 písm. c) ES bez toho, aby sa museli zmeniť usmernenia, ktoré v tejto súvislosti vypracovala Komisia.

- 165 Po druhé združenie Comitato vo svojom štvrtom odvolacom dôvode, spoločnosť Hotel Cipriani vo svojom treťom odvolacom dôvode a spoločnosť Coopservice vo svojom štvrtom odvolacom dôvode tvrdia, že Súd prvého stupňa porušil článok 87 ods. 3 písm. d) ES. Všetky hospodárske subjekty v historickom centre Benátok znášali dodatočné náklady, ktoré boli stanovené na účely zachovania dedičstva tohto mesta. Predmetné úľavy na sociálnych odvodoch znížili náklady na pracovnú silu, čím zjednodušili nevyhnutné práce na účely zachovania tohto dedičstva. Okrem toho odvodnenie napadnutého rozsudku bolo rozporné, pretože Súd prvého stupňa pripustil uplatnenie tohto ustanovenia v prípade spoločnosti Consorzio Venezia Nuova, ktorá bola nesprávne považovaná za mestský podnik.
- 166 Podľa Komisie musia byť tieto odvolacie dôvody zamietnuté.

Posúdenie Súdny dvorom

- 167 Odvolacie dôvody založené na nesprávnom výklade článku 87 ods. 3 písm. c) a d) ES, ktorý poskytol Súd prvého stupňa, uvedené v bodoch 280 až 314 a 322 až 329 napadnutého rozsudku musia byť zamietnuté.
- 168 Po prvé, pokiaľ ide o výklad článku 87 ods. 3 písm. c) ES, treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdia odvolatelia, Súd prvého stupňa podrobne preskúmal v bodoch 307 až 309 napadnutého rozsudku výkon diskrečnej právomoci Komisie v rámci *ad hoc* uplatnenia tohto ustanovenia. V tejto súvislosti Súd prvého stupňa preskúmal

existenciu možného nesprávneho posúdenia a správne dospel k záveru, že Komisia mohla na účely odôvodnenia odmietnutia uplatniť výnimku stanovenú v uvedenom ustanovení legitímne vychádzať z okolnosti, že v tomto prípade išlo o prevádzkovú pomoc pre podniky. Ako Súd prvého stupňa príslušne v bode 286 tohto rozsudku uviedol, pomoc, ktorá v zásade skresľuje podmienky hospodárskej súťaže, môže byť v súlade s oznámením Komisie z 12. augusta 1988 o metóde na uplatnenie článku [87] ods. 3 písm. a) a c) [ES] na regionálnu pomoc [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 212, s. 2) a usmerneniami o národnej regionálnej pomoci uverejnenými v roku 1998 (Ú. v. ES C 74, s. 9; Mim. vyd. 08/001, s. 226) povolená len výnimočne. Ako však Súd prvého stupňa uviedol v bode 309 uvedeného rozsudku, žalobcovia nepreukázali existenciu osobitných okolností, ktoré by umožnili domnievať sa, že bez ohľadu na povahu predmetnej prevádzkovej pomoci malo byť jej priznanie prípustné na základe uvedenej výnimky.

169 Okrem toho Súd prvého stupňa sa v bodoch 310 a 311 napadnutého rozsudku správne domnieval, že sporné rozhodnutie je dostatočne odôvodnené. Ako totiž uviedol, keďže Komisia v sedemdesiatom treťom a sedemdesiatom štvrtom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia uviedla dôvody brániace zmene existujúcich oznámení a usmernení, vychádzala z dôvodov, pre ktoré v tomto prípade nebolo odôvodnené uplatnenie článku 87 ods. 3 písm. c) ES.

170 Po druhé, pokiaľ ide o uplatnenie článku 87 ods. 3 písm. d) ES, Súd prvého stupňa správne zamietol výhrady smerujúce proti spornému rozhodnutiu. Na jednej strane totiž záver Súdu prvého stupňa, podľa ktorého Komisia nemusela uplatniť uvedené ustanovenie z dôvodu neexistencie dostatočne úzkeho vzťahu medzi úľavami na sociálnych odvodoch a zachovaním kultúrneho dedičstva, nevychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

- 171 Na druhej strane si dôvody napadnutého rozsudku neodporujú. Ako totiž Súd prvého stupňa správne v bode 327 tohto rozsudku uviedol, situácia spoločnosti Consorzio Venezia Nuova nebola porovnateľná so situáciou žalobcov, lebo predmet činnosti tohto subjektu konkrétne spočíva v realizácii zásahov na základe rozhodnutia štátu s cieľom zabezpečiť zachovanie historického, umeleckého a architektonického dedičstva Benátok. Otázka, či Súd prvého stupňa správne, alebo nesprávne posúdil spoločnosť Consorzio Venezia Nuova ako mestský podnik, je preto irelevantná.

O článku 87 ods. 2 písm. b) a článku 87 ods. 3 písm. b) ES

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 172 Súd prvého stupňa v bodoch 337 až 342 napadnutého rozsudku zamietol žalobné dôvody smerujúce proti spornému rozhodnutiu založené na porušení článku 87 ods. 2 písm. b) a článku 87 ods. 3 písm. b) ES a článku 253 ES. Vzhľadom na tieto okolnosti Súd prvého stupňa konštatoval, že Komisia neprekročila hranice svojej diskrečnej právomoci a že sporné rozhodnutie je dostatočne odôvodnené.

Argumentácia účastníkov konania

- 173 Spoločnosť Coopservice vo svojom piatom odvolacom dôvode tvrdí, že Súd prvého stupňa porušil uvedené ustanovenia. Priznané zvýhodnenia boli totiž súčasťou opatrení na zachovanie Benátok, čo je významný projekt európskeho záujmu. Okrem toho

Súd prvého stupňa neprihliadol k fenoménu „*acqua alta*“, ktorý treba považovať za prírodnú katastrofu alebo výnimočnú udalosť v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) ES.

174 Komisia v tejto súvislosti nezaujala stanovisko.

Posúdenie Súdnyim dvorom

175 Výhrady spoločnosti Coopservice formulované v rámci tohto odvolacieho dôvodu musia byť zamietnuté. Pokiaľ ide o článok 87 ods. 2 písm. b) ES, Súd prvého stupňa z právneho hľadiska správne rozhodol, že výnimka stanovená v tomto ustanovení sa v tomto prípade neuplatní, lebo predmetné úľavy na sociálnych odvodoch nie sú proporcionálne k objemu miezd a nesmerujú k náhrade škôd spôsobených prírodnou katastrofou alebo výnimočnými udalosťami tak, ako to vyžaduje uvedené ustanovenie. V súlade s judikatúrou možno totiž na základe tejto výnimky nahradiť len škody spôsobené priamo prírodnými katastrofami alebo inými mimoriadnymi udalosťami (rozsudky z 11. novembra 2004, Španielsko/Komisia, C-73/03, bod 37, ako aj z 23. februára 2006, Atzeni a i., C-346/03 a C-529/03, Zb. s. I-1875, bod 79).

176 Pokiaľ ide o článok 87 ods. 3 písm. b) ES, Súd prvého stupňa skúmal výkon diskrečnej právomoci Komisie a správne dospel k záveru, že Komisia neprekročila svoju diskrečnú právomoc, keď sa domnievala, že výnimka určená na podporu realizácie významných projektov spoločného európskeho záujmu sa v tomto prípade nemala uplatniť z dôvodu, že len subjekty so sídlom v Benátkach majú prospech z predmetnej schémy pomoci.

- 177 Napokon na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Coopservice, Súd prvého stupňa riadne preskúmal tvrdenie založené na osobitnej situácii Benátok, takže napadnutý rozsudok nie je v tejto súvislosti nesprávne odôvodnený.

O článku 14 nariadenia č. 659/1999

Odôvodnenie napadnutého rozsudku

- 178 V bodoch 385 až 399 napadnutého rozsudku sa Súd prvého stupňa domnieval, že sporné rozhodnutie nie je v rozpore s článkom 14 nariadenia č. 659/1999, keď vo svojom článku 5 stanovuje vymáhanie protiprávnej pomoci. Súd prvého stupňa najmä uvádza, že podľa článku 14 nariadenia č. 659/1999 a ustálenej judikatúry, ak Komisia konštatuje, že pomoc je nezlučiteľná so spoločným trhom, je povinná nariadiť vymáhanie. V tomto prípade príkazu na vymáhanie nebráni nijaká všeobecná zásada práva Spoločenstva.

Argumentácia účastníkov konania

- 179 Združenie Comitato vo svojom šiestom a štvrtom odvolacom dôvode, spoločnosť Hotel Cipriani vo svojom štvrtom odvolacom dôvode a spoločnosť Coopservice vo svojom šiestom odvolacom dôvode Súdu prvého stupňa vytýkajú, že nezohľadnil skutočnosť, že vyhlásenie Komisie, že pomoc je nezlučiteľná so spoločným trhom, nevedie automaticky k jej vymáhaniu. Komisia totiž disponuje diskrečnou právomocou,

v rámci ktorej mala posúdiť, presahujúc právne úvahy, všetky skutočnosti, akými sú dôvera v zákonnosť pomoci, povaha pomoci, osobitosť miest, špecifická situácia príjemcov a finančný dopad.

- 180 Komisia uvádza, že Súd prvého stupňa správne uznal, že vymáhanie pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom je logickým dôsledkom konštatovania jej protiprávnosti a nijaká všeobecná zásada v tomto prípade nebráni príkazu na vymáhanie.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 181 Tieto odvolacie dôvody je potrebné zamietnuť ako nedôvodné. Súd prvého stupňa totiž v súlade s judikatúrou Súdneho dvora uvedenou v bode 387 napadnutého rozsudku uznal, že príkaz na vymáhanie protiprávnej pomoci je logickým dôsledkom konštatovania jej protiprávnosti.

- 182 Navyše Súd prvého stupňa sa v rámci skúmania dôvodov žalobcov správne domnieval, že Komisia nemusela v tomto prípade upustiť od nariadenia vymáhania protiprávnej pomoci. Súd prvého stupňa totiž v bodoch 391 až 394 napadnutého rozsudku uviedol, že žalobcovia nepreukázali existenciu osobitných okolností, ktoré by umožnili domnievať sa, že napriek povahe predmetnej pomoci ako prevádzkovej pomoci Komisia nemala pristúpiť k nariadeniu vymáhania.

- 183 Napokon treba takisto pripomenúť, že príkaz na vymáhanie obsiahnutý vo výrokovej časti sporného rozhodnutia sa vzťahuje na štátnu pomoc, ktorá bola v tomto rozhodnutí vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom, pričom zahŕňa povinnosť vnútroštátnych orgánov, aby najskôr vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 113 až 121 tohto rozsudku zistili, či priznané zvýhodnenia predstavujú vo vzťahu k príjemcom štátnu pomoc.
- 184 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné hlavné odvolania, ako aj vzájomné odvolanie spoločnosti Coopservice zamietnuť.

O trovách

- 185 Článok 122 prvý odsek rokovacieho poriadku Súdneho dvora stanovuje, že ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 69 ods. 2 tohto rokovacieho poriadku, ktorý sa na základe článku 118 toho istého rokovacieho poriadku uplatňuje na konanie o odvolaní, účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa druhého pododseku uvedeného článku 69 ods. 2, ak je viac účastníkov konania, ktorí nemali úspech, Súdny dvor medzi nich rozdelí náhradu trov konania. Odsek 3 prvý pododsek toho istého článku 69 však stanovuje, že Súdny dvor môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania nemajú úspech v jednej časti alebo vo viacerých častiach predmetu konania.
- 186 Keďže združenie Comitato a spoločnosti Hotel Cipriani, Italgas a Coopservice nemali v tomto prípade vo svojich návrhoch úspech, je opodstatnené zaviazat' ich rovnakým dielom na náhradu trov konania súvisiacich s hlavnými odvolaniami a so vzájomným odvolaním spoločnosti Coopservice.

- 187 Keďže Komisia nemala úspech vo svojich návrhoch, pokiaľ ide o jej vzájomné odvolanie, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu s tým súvisiacich trov konania.
- 188 Napokon v súlade s článkom 69 ods. 4 prvým pododsekom Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Talianska republika znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Odvolania združenia Comitato „Venezia vuole vivere“, spoločnosti Hotel Cipriani Srl a spoločnosti Società Italiana per il gas SpA (Italgas), ako aj vzájomné odvolanie spoločnosti Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl sa zamietajú.**
2. **Vzájomné odvolanie Európskej komisie sa zamietajú.**
3. **Združenie Comitato „Venezia vuole vivere“ a spoločnosti Hotel Cipriani Srl, Società Italiana per il gas SpA (Italgas) a Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl sú povinné rovnakým dielom nahradiť trovy konania súvisiace s hlavnými odvolaniami a so vzájomným odvolaním spoločnosti Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl.**
4. **Európska komisia je povinná nahradiť trovy konania súvisiace s jej vzájomným odvolaním.**
5. **Talianska republika znáša svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy